

Fællesfonden

Årsrapport 2004

Kirkeministeriet 2005

Indholdsfortegnelse

FÆLLESFONDEN 2004 I HOVEDPUNKTER	2
FÆLLESFONDEN I HOVEDTAL	3
BERETNING	5
UDGIFTER TIL PRÆSTER OG PROVSTER	7
Almindelige præstestillinger	7
Specialpræster	7
Præstestillingerne i de enkelte stifter	8
Godtgørelser til præster	9
PENSIONER TIL KIRKEFUNKTIONÆRER	10
STIFTSADMINISTRATIONERNE	11
FOLKEKIRKENS IT	13
UDDANNELSESINSTITUTIONERNE	14
Uddannelse og efteruddannelse af præster	14
Kirkemusikskolerne	17
Kordegne-, kirketjener- og graveruddannelse	19
FOLKEKIRKENS SELVFORSIKRINGSORDNING	21
UDLIGNINGSTILSKUD	23
DIVERSE UDGIFTSPOSTER OG TILSKUD	24
Revision af lokale kasser	24
Konsulentbistand	24
Specielle menigheder	24
Færøerne	25
ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS	26
ÅRSREGNSKABET 2004	28
Resultatopgørelse	28
Balance	29
Noter	30

Fællesfonden 2004 i hovedpunkter

Fællesfonden dækker folkekirkelige udgifter, som *ikke* i henhold til lov om folkekirkens økonomi skal afholdes af kirke- og præstegårdskasserne i sognene eller af provstiudvalgenes kasser, og som heller ikke dækkes af statens tilskud til folkekirken.

Fællesfonden bestyres hovedsageligt af stiftsøvrighederne. Det er dog kirkeministeren, som fastsætter fællesfondens samlede budget. Det sker efter høring af Budgetfølgegruppen vedrørende fællesfondens drift. Budgetfølgegruppen består af en stiftamtmand, en biskop, en stiftskontorchef, et medlem udpeget af Landsforeningen af Menighedsråd, et medlem udpeget af Danmarks Provsteforening og en repræsentant for Kirkeministeriet.

Kirkeministeren fastsætter desuden landskirkeskatten, som er fællesfondens langt største indtægtskilde, og som opkræves sammen med kirkeskat til de lokale kirkelige kasser.

Nogle hovedpunkter for fællesfonden i 2004 var:

- Fællesfondens samlede udgifter var 940,7 mio. kr. Det var 39,5 mio. kr. mindre end budgetteret, og det var 19,5 mio. kr. mindre end i 2003.
- Landskirkeskatten var 953,7 mio. kr. Landskirkeskatten var fastsat ved pris- og løntals-regulering af landskirkeskatten i 2003.
- Fællesfondens udgifter til folkekirkens IT var 83,5 mio. kr. Det var 2,1 mio. kr. mindre end budgetteret, og 10,9 mio. kr. mindre end i 2003. Nedgangen i udgifterne fra 2003 til 2004 har især været

mulig på grund af stram udgiftsstyring samt insourcing af opgaver.

- Fællesfondens udgifter til Folkekirkens Selvforsikringsordning var 48,5 mio. kr. Det var 23,4 mio. kr. mindre end budgetteret, og det var 12,9 mio. kr. mindre end i 2003. Nedgangen i udgifterne skyldes dels opsigelse af en forsikring, der var tegnet for tingskade ud over et vist beløb i løbet af et år, så folkekirken nu er fuldt ud selvforsikrende for tingskade, dels lavere udgifter til dækning af skader.
- Fællesfondens finansielle indtægter var 19,2 mio. kr. Det var 31,4 mio. kr. mindre end budgetteret, og det var 30,9 mio. kr. mindre end i 2003. Fællesfondens finansielle indtægter kommer primært fra de såkaldte stiftsmidler, det vil sige kapitaler, som tilhører kirker og præsteembeder, men som forvaltes af stifterne. Kirkekapitalerne, som hovedsageligt hidrører fra forudbetalinger for gravstedsvedligeholdelse, forrentes med 4 % p.a. til fordel for kirkekasserne. Overskydende provenu af kirkekapitalerne samt det fulde provenu af præsteembedernes kapitaler tilfalder fællesfonden.
- Reservefonden er opløst som konsekvens af, at fællesfondens egenkapital er negativ.

I denne årsberetning præsenteres fællesfonden i hovedtal, efterfulgt af beretning for året. Dernæst beskrives fællesfondens væsentligste udgiftsområder. Årsrapporten afsluttes med en beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis samt årsregnskabet med tilhørende noter.

Fællesfonden i hovedtal

Tabel 2-1: Fællesfondens drift (t. kr.)	Regnskab 2002	Regnskab 2003	Budget 2004	Regnskab 2004	Afvigelse i forhold til budget
INDTÆGTER					
Landskirkeskat	894.385	923.222	953.710	953.710	0,0%
Øvrige indtægter	1.420	1.056	1.500	1.570	4,6%
Indtægter i alt	895.805	924.278	955.210	955.280	0,0%
UDGIFTER					
Præsteudgifter					
Lønudgifter	457.251	467.524	485.002	482.398	- 0,5%
Godtgørelser	29.243	28.844	29.431	29.429	0,0%
Præsteudgifter i alt	486.494	496.368	514.433	511.828	- 0,5%
Pensioner og understøttelser	59.827	61.873	65.000	65.319	0,5%
Stiftsadministration	63.433	60.706	64.675	62.522	- 3,3%
Øvrige udgifter					
Revision	14.687	14.446	15.500	15.154	- 2,2%
Konsulenter	4.852	3.100	3.360	2.595	- 22,8%
Betaling til Undervisningsministeriet			600	674	12,3%
Kirkeministeriets konsulentbistand	2.500	2.500	3.100	3.100	0,0%
Øvrige udgifter i alt	22.039	20.045	22.560	21.523	- 4,6%
Folkekirkens IT	115.011	94.399	86.567	83.485	- 3,6%
Folkekirkens institutioner mv.					
Døvemenuigheder	2.980	2.813	2.582	3.042	17,8%
Hørehæmmede	673	580	695	646	- 7,1%
Kirkemusikskoler	16.544	15.400	15.400	15.460	0,4%
Kordegneuddannelsen	2.161	1.183	1.490	881	- 40,9%
Graveruddannelsen	623	5	0	14	
Uddannelse og efteruddannelse af præster	24.285	23.740	22.766	22.866	0,4%
Kirketjeneruddannelsen	121	203	100	163	63,0%
Folkekirkens institutioner i alt	47.387	43.924	43.033	43.073	0,1%
Folkekirkens fællesudgifter					
Kodaafgift	1.259	1.288	1.300	1.314	1,1%
Nationalmuseet	642	563	600	399	- 33,5%
Kirkeministerens rådighedssum	179	20	200	213	6,5%
Øvrige fællesudgifter	4.833	2.342	2.167	1.690	- 22,0%
Fællesudgifter i alt	6.913	4.213	4.267	3.615	- 15,3%
Folkekirkens Selvforsikringsordning	59.336	61.437	71.935	48.524	- 32,5%
Tilskud					
Færøerne	6.295	9.227	9.010	9.026	0,2%
Det mellemkirkelige Råd	5.200	4.866	4.866	4.866	0,0%
Skt. Petri	1.050	1.043	1.043	1.043	0,0%
Forsøgsprojekter inkl. Folkekirke og Religionsmøde	929	2.051	4.769	1.474	- 69,1%
Tilskud i alt	13.474	17.187	19.688	16.409	- 16,7%
Særlig reserve	-	-	3.596	-	-
Driftsudgifter i alt	873.914	860.151	895.754	856.296	- 4,4 %
Driftsresultat	21.891	64.127	59.456	98.983	66,5 %
Afdrag på lån/afskrivning	10.721	1.617	0	0	-
Udligningstilskud	98.426	98.416	84.464	84.436	0,0%
Udgifter i alt	983.061	960.184	980.218	940.732	- 4,0%
Resultat før finansielle poster	-87.256	-35.906	-25.008	14.547	158,2%
Finansielle poster	49.095	50.088	50.600	19.226	- 62,0%
ÅRETS RESULTAT	-38.161	14.182	25.592	33.773	32,0%

Tabel 2-2: Fællesfondens balance (t. kr.)	2003	2004
Aktiver		
Omsætningsaktiver		
Likvide midler	65.829	55.541
Varelager		2.385
Periodeafgrænsninger		34.460
Restancer og tilgodehavender	19.082	19.460
Omsætningsaktiver i alt	84.911	111.846
Anlægsaktiver		
Ejendomme	87.024	92.690
Leasede aktiver	83.778	58.004
Andre IT-aktiver		2.218
Udlån	485	345
Anlægsaktiver i alt	171.287	153.257
Aktiver i alt	256.199	265.103
Passiver		
Kortfristet gæld		
Skyldige omkostninger	38.812	34.769
Hensat til tilsagn, reservefond		2.067
Hensat til tilsagn, ministerens rådighedssum		130
Periodeafgrænsninger	31.937	45.029
Forsikringshensættelser	32.162	35.022
Kortfristet gæld i alt	102.910	117.017
Langfristet gæld		
Fællesfondens lån i kirkers og præsteembeders kapitaler	108.895	94.161
Restgæld på leasingaftaler	83.778	58.004
Langfristet gæld i alt	192.673	152.165
Egenkapital	-39.385	-4.080
Passiver i alt	256.199	265.103

Tabel 2-3: Kirkers og præsteembeders kapitaler (t. kr.)	2003	2004
Aktiver		
Likvide midler	276.006	147.044
Udlån, kirker	1.173.839	1.201.644
Udlån, embeder	332.194	345.949
Udlån, øvrige	133.251	115.449
Obligationer	1.444.762	1.730.320
Tilgodehavender	1.795	1.682
Aktiver i alt	3.361.846	3.542.089
Passiver		
Indlån, kirker	2.999.415	3.188.363
Indlån, embeder	369.331	360.812
Indlån, andre stifter	21.000	16.500
Kursregulering	-27.900	-23.586
Passiver i alt	3.361.846	3.542.089

Beretning

Resultatopgørelsen

Fællesfondens resultat blev 33,8 mio. kr. mod et resultat i 2003 på 14,2 mio. kr.

Fællesfondens indtægter var på 955,3 mio. kr., mod 924,3 mio. kr. i 2003. En stigning på 31,0 mio. kr. svarende til en pris- og løntals-regulering af landskirkeskatten i 2003.

Resultatet er positivt påvirket af udviklingen i fællesfondens driftsudgifter, som er faldet med 3,9 mio. kr. i forhold til 2003.

Faldet i driftsudgifterne skyldes især udviklingen i *Folketankens Forsikrings- og Selvforsikringsordning*. Udgifterne er faldet fra 61,4 mio. kr. i 2003 til 48,5 mio. kr. i 2004. Det skyldes hovedsageligt, at skadeudgifterne blev mindre end forventet. Den 1. januar 2004 overgik folkekirken fra at være delvis selvforsikrende for så vidt angår tingskade til at være helt selvforsikrende for sådanne skader. Det indebærer en præmiebesparelse på 22,5 mio. kr., som ikke blev modsvaret af øgede skadeudgifter i samme omfang. Ud over dette forhold har en effektivering af en aftale om udbetaling af skadebonus fra ordningen før 2004 samt en regulering af hensættelser til dækning af ikke udbedrede skader indtruffet i perioden 2000-2003 været med til at sikre den positive udvikling.

Fællesfondens *udgifter til IT* er faldet fra 94,4 mio. kr. til 83,5 mio. kr. Et fald på 10,9 mio. kr., hvilket især skyldes en stram udgiftsstyring samt insourcing af opgaver.

Stiftsadministrationerne har haft en stigning i udgifterne på 1,8 mio. kr., hvilket er 2,2 mio. kr. mindre end budgettet.

Af *kirkeministerens rådighedssum* afholdes udgifter til tilskud til projekter med kirkelige formål. Der er i 2004 udgiftsført og hensat midler til tilskud, som er bevilgede i perioden 2000 – 2003, men som ikke er udbetalte. Hensættelsen har medført, at der i 2004 er udgiftsført mere end foreskrevet i økonomiloven. Dog vedrører kun knap en tredjedel af den samlede udgift tilsagn givet i 2004.

Fællesfondens *tilskud til nedsættelse af den kirkelige ligning* i kommuner, hvor ligningsbeløbet er særligt stort i forhold til den skattepligtige indkomst, er nedsat med 14,0 mio. kr. i forhold til 2003, hvilket har været med til at sikre den positive udvikling i årets resultat. Det sparede beløb svarer til, hvad der i 2003 blev udloddet som ekstraordinære udligningstilskud.

Udviklingen i fællesfondens *finansielle poster* har haft en negativ påvirkning på resultatet. De finansielle poster udviste et positivt resultat i 2003 på 50,1 mio. kr., mens resultatet i 2004 var positivt med 19,2 mio. kr. Faldet i resultatet skyldes især, at fællesfonden i 2003

havde kursgevinster på 18,2 mio. kr., mens der i 2004 kunne konstateres et kurstab på 2,6 mio. kr. Herudover steg fællesfondens renteudgifter med 7,2 mio. kr., samtidig med at de øvrige finansielle udgifter steg med 2,0 mio. kr. Endelig kunne man konstatere et fald i renteindtægterne på 0,9 mio. kr.

Kursregulering afholdes af fællesfonden. Beløbet er opgjort til 23,6 mio. kr. og opgøres som forskellen mellem købskursen og kurs pari. Fællesfonden afholder eventuelle kurstab og modtager eventuelle kursgevinster som konsekvens af, at provenu af kirkekapitalerne ud over de 4 % rente, som udbetales til kirkekasserne, tilfalder fællesfonden.

Balancen

De samlede aktiver udgør pr. 31. december 2004 265,1 mio. kr. mod 256,2 mio. kr. ultimo 2003.

Omsætningsaktiver udgør 111,8 mio. kr. mod 84,9 mio. kr. i 2003. Heraf udgør periodeafgrænsninger, hovedsageligt omfattende diverse forudbetalinger, 34,5 mio. kr. IT-kontorets varelager udgør 2,4 mio. kr. og omfatter indkøbt IT-udstyr til videresalg samt til eget forbrug. Fællesfondens likvide midler udgjorde 55,5 mio. kr., mens diverse restancer og godtgørelser udgjorde 19,5 mio. kr.

Materielle anlægsaktiver udgør 153,3 mio. kr. mod 171,3 mio. kr. i 2003. Af anlægsaktiverne udgjorde *fællesfondens ejendomme* 92,7 mio. kr. mod 87,0 mio. kr. i 2003. Stigningen skyldes ud over en generel værdistigning ifølge den offentlige ejendomsvurdering, at fællesfondens ejendomme i Løgumkloster, der huser Teologisk Pædagogisk Center, er optaget på balancen til en værdi på 5,3 mio. kr. svarende til den seneste offentlige ejendomsværdi.

Leasede IT aktiver er nedskrevet med værdien af betalte leasingydelser i 2004, i alt 25,8 mio. kr. Af de samlede ydelser udgjorde 1,5 mio. kr. renter. Ud over nedskrivningen af værdien på grund af betalte ydelser er aktiverne på baggrund af oplysninger fra Nordea Finans om hovedstolen på leasingaftalerne pr. 31. december 2003, nedskrevet med 1,9 mio. kr. Posten modsvares af en passivpost under langfristet gæld, der også er tilsvarende nedskrevet. Rente- og momsbyrden på restværdien af passivposten udgør 12,9 mio. kr.

Fællesfondens *kortfristede gæld* udgør pr. 31. december 2004 117,0 mio. kr., mod 102,9 i 2003. Heraf udgør *periodeafgrænsninger* 45,0 mio. kr. Periodeafgrænsningerne består hovedsageligt af forudbetalt landskirkeskat og forudbetaling af statens andel (40 %) af præstelønnen, der på grund af en omlægning af løn-udbetalingen fra SLS til FLØS, overføres á conto til fællesfonden.

Forsikringshensættelser udgør 35,0 mio. kr. mod 32,2 mio. kr. ultimo 2003.

I forbindelse med *opløsningen af reservefonden* er der hensat 2,1 mio. kr. til imødegåelse af allerede bevilgede, men endnu ikke udbetalte tilsagn om støtte til projekter med et kirkeligt formål. Der er bevilget tilskud til 11 projekter. Samtidig er der hensat 0,1 mio. kr. til imødegåelse af bevilgede tilsagn fra *kirkeministerens rådighedssum*, jf. økonomilovens § 11, stk. 3.

Øvrige skyldige omkostninger udgør 34,8 mio. kr.

Den *langfristede gæld* udgør pr. 31. december 2004 152,2 mio. kr. mod 192,7 mio. kr. ultimo 2003. Den samlede leasingforpligtelse er indregnet med 58,0 mio. kr.

Af den langfristede gæld udgør fællesfondens *lån i stiftsmidlerne* 94,2 mio. kr. mod 108,9 mio. kr. ultimo 2003. Af fællesfondens gæld til stiftsmidlerne udgør fællesfondens lån i stiftsmidlerne i Viborg stift 42,8 mio. kr. Gældens hovedstol var oprindeligt 55 mio. kr. og blev optaget i 2001 med en løbetid på 9 år. Gælden forrentes med 4% p.a., jf. § 10, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 971 af 2. december 2003 om bestyrelse af kirkernes og præsteembedernes kapitaler. Gælden afdrages lineært med 6,1 mio. kr. årligt.

Ud over gælden til stiftsmidlerne i Viborg Stift består den langfristede gæld af 8 lån i 8 stifters stiftsmidler i størrelsesorden 1 – 7 mio. kr., eller i alt 39 mio. kr. Lånene blev optaget i 2004 som afløsning af 8 "gamle" lån på i alt 43 mio. kr. Lånene forfaldt til betaling den 2. februar 2005.

Fællesfondens øvrige gæld til stiftsmidlerne består af

stifternes lån fra stiftsmidlerne på 12,4 mio. kr. Ultimo 2003 var gælden 17,0 mio. kr.

Egenkapitalen er pr. 31. december 2004 negativ med 4,1 mio. kr. Den 31. december 2003 var egenkapitalen negativ med 39,4 mio. kr. Ud over en positiv udvikling i årets resultat skyldes den positive udvikling i egenkapitalen, at fællesfondens ejendomme i Løgumkloster, der huser Teologisk Pædagogisk Center, er optaget på balancen i 2004 til en samlet værdi på 5,3 mio. kr.

Forventninger til 2005

Budgettet for 2005 er i hovedsagen fastsat som en pris- og løntals-regulering af budgettallene for 2004.

Der er budgetteret med et positivt driftsresultat på 69,9 mio. kr., mens resultat før finansielle poster er budgetteret til -20,5 mio. kr., da der er budgetteret med 90,4 mio. kr. til udligning. Det negative resultat før finansielle poster opvejes af finansielle indtægter på budgetteret 20,6 mio. kr., og årets resultat er budgetteret til 0,1 mio. kr.

En af forudsætningerne for det budgetterede driftsresultat er, at udgifterne i forbindelse med erstatninger til forsikringskader maksimalt vil udgøre 52,9 mio. kr. I forbindelse med stormen den 8. januar 2005 skete der mange skader på folkekirkens bygninger. Der er således registreret ca. 1.300 skadeanmeldelser, og de samlede erstatninger er beregnede til 47,3 mio. kr. Med samme skadesbillede i øvrigt i 2005 som i 2004 forventes Folkekirkens Forsikrings- og Selvforsikringsordning at overskride budgettet med 26,1 mio. kr. Fællesfondens resultat i 2005 forventes derfor at blive negativt med dette beløb.

Udgifter til præster og provster

Løn til folkekirkens præster og provster er den største post på fællesfondens budget. (Tabel 4-1)

Der var i 2004 i alt normeret 1.997,3 præstestillinger i folkekirken (omregnet til årsværk). Det faktiske antal stillinger, der blev brugt, var 1.988,9.

Almindelige stillinger som sognepræster, provster og overenskomstansatte sognepræster finansieres delvis af staten og delvis af fællesfonden. Staten betaler 40 %, og fællesfonden betaler 60 % af lønnen til disse stillinger.

Fællesfonden betaler hele lønnen til stillinger som specialpræst.

Antallet af præstestillinger er i løbet af 1980'erne og 1990'erne blevet forøget med ca. 200. Det er delvis

blevet finansieret ved øgede bevillinger fra staten på finansloven og delvis ved ændring af forholdet mellem de dele af præstelønninger, som betales af henholdsvis staten og folkekirken (byrdefordelingen).

Kirkeministeren besluttede i 2004 at forøge fællesfondens bevilling til finansiering af specialpræstestillinger med virkning fra 2005. Den samlede bevillingsramme til de nye stillinger er fastsat til 3,5 mio. kr. for 2005, med henblik på en fremtidig helårsudgift på 5 mio. kr.

Kirkeministeriet fordeler de samlede bevillinger til præstestillinger mellem de enkelte stifter. Fordeling og omfordeling af præstestillinger inden for det enkelte stift henhører under biskoppen efter bemyndigelse fra Kirkeministeriet og forudsætter forhandling med de berørte menighedsråd.

Tabel 4-1: Udgifter til folkekirkens præster og provster	Regnskab 2002	Regnskab 2003	Budget 2004	Regnskab 2004	Afvigelse i forhold til budget
Løn, præster/provster mv.	421.778	430.752	433.774	432.061	- 0,4%
Løn, specialpræster	28.730	29.749	30.368	31.727	4,5%
Barselsfonden	6.743	7.022	7.000	7.925	13,2%
Særlige feriefridage	0	0	13.861	10.686	- 22,9%
Godtgørelser	29.243	28.844	29.431	29.429	0,0%
I alt	486.494	496.368	514.434	511.828	- 0,5%

Almindelige præstestillinger

Der var 2004 i alt normeret 1.910,9 almindelige præstestillinger i folkekirken (omregnet i årsværk). Det faktiske antal, der blev brugt, var 1.905,3 stillinger.

Ca. 1.800 af stillingerne er som tjenestemandansatte sognepræster og provster. Godt 100 stillinger er som overenskomstansatte sognepræster. Disse stillinger har en mere midlertidig karakter og er ofte deltidsstillinger.

111 af sognepræsterne er samtidig provster. En provst har, udover arbejdet som sognepræst, administrative myndighedsopgaver og fungerer som gejstligt mellemtilsyn på vegne af biskoppen.

I de nævnte tal indgår 22 præstestillinger på Færøerne. Præste- og kateketstillinger på Grønland indgår derimod ikke, da Kirken i Grønland både lovgivningsmæssigt og økonomisk hører under Grønlands Hjemmestyre.

Specialpræster

Der var i 2004 normeret 86,4 stillinger som specialpræst i folkekirken (omregnet i årsværk). Det faktiske antal stillinger, der blev brugt, var 83,6.

Som hovedregel bliver patienter på sygehuse, indsatte i fængsler og arresthuse samt beboere på plejehjem og andre institutioner betjent af præsten i det sogn, hvor institutionen er beliggende. Ved en del større institutioner bliver den præstelige betjening varetaget i

fællesskab af flere sognepræster i området. Det sker inden for den rådighedsordning, som næsten alle præster er med i.

I løbet af de seneste årtier er der imidlertid, især på sygehusområdet, etableret væsentligt større institutioner end tidligere. Som konsekvens af det er der blevet oprettet specielle præstestillinger, hvor forpligtelsen til

at betjene en enkelt institution er en større eller mindre del af stillingens indhold.

Disse stillinger benævnes specialpræstestillinger. Samme betegnelse bruges for nogle stillinger, som er oprettet med henblik på betjening af særlige menigheder eller særlige grupper af personer.

Nogle stillinger som specialpræst er desuden oprettet med henblik på løsning af særlige opgaver uden for sognemenighederne, bl.a. bistand for biskoppen i nyreligiøse spørgsmål og relationer til indvandrere samt til udvikling af og vejledning om kirkelig undervisning og til drift af stiftscentraler for materiale til kristendomsundervisning.

Stillinger som specialpræst aflønnes som hovedregel på linie med almindelige sognepræstestillinger.

En deltidsstilling som specialpræst kan være kombineret med en deltidsstilling som sognepræst.

De væsentligste af stillingerne som specialpræst er beskrevet i det følgende.

Præster ved institutioner

På landsplan er der ca. 50 sygehuspræster med varierende beskæftigelsesgrad.

En sygehuspræsts arbejde er at betjene sygehuset ved afholdelse af gudstjenester, kirkelige handlinger som nøddåb, nødvieelse, vielse og begravelse. Derudover er sygehuspræsterne til rådighed for patienter og sygehusenes personale med samtaler og sjælesorg.

Ved de større fængsler er ansat særlige fængselspræster. Der er ved åbne anstalter ca. 10 fængselspræster, som er ansat af Kirkeministeriet og lønnet af

fællesfonden. 7 præster ved lukkede fængsler er ansat og aflønnet under Direktoratet for Kriminalforsorgen under Justitsministeriet, men med sædvanligt gejstligt tilsyn af biskoppen.

Fængselspræstens arbejde består i at betjene de indsatte i fængslerne såvel ved gudstjenester og kirkelige handlinger som ved sjælesorg og samtaler i øvrigt.

Præster for særlige menigheder eller grupper

På landsplan er der 6 fuldtidsansatte døvepræster. De betjener døvemenighederne i København (som også omfatter Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm), Nordjylland, Midtjylland samt Sønderjylland og Fyn.

Der er ansat 2 landsdelspræster for hørehæmmede (tunghørepræster), der betjener henholdsvis området øst og området vest for Storebælt. Tunghørepræsterne holder gudstjenester for hørehæmmede og bistår ved mødevirksomhed, studiekredse o.l. for denne gruppe.

Der er på landsplan 11 stillinger som studenterpræst. Stillingerne er for de flestes vedkommende delt mellem sognepræstetjeneste i et sogn i nærheden af uddannelsesinstitutionen og en kvotebeskæftigelse ved institutionen.

Stillingerne findes ved: Københavns Universitet (2), Århus Universitet (2), Syddansk Universitet (Odense), Aalborg Universitet (2), Danmarks Tekniske Universitet, Panum (København), Syrisk (Sygepleje- og radiografskolen i Herlev) og Roskilde Universitets Center.

Præstestillingerne i de enkelte stifter

Kirkeministeriet fordeler det samlede antal præstestillinger, som er til rådighed, mellem stifterne. Hvert stift får årligt tildelt en andel af den samlede bevilling til præsteløn, som svarer til stiftets andel af det samlede antal stillinger.

Fordelingen af præstestillingerne mellem de enkelte stifter fremgår af tabel 4-2.

Inden for hvert stift har biskoppen efter bemyndigelse fra Kirkeministeriet ansvaret for fordeling og omfordeling af præstestillingerne. Ændringer i fordelingen forudsætter forhandling med berørte menighedsråd.

Stiftsadministrationerne fungerer som lønmyndighed for præsterne. Udbetalingen af løn blev den 1. december 2004 overflyttet fra Statens Løn System (SLS) til Folkekirkens Løn Service (FLØS).

Tabel 4-2: Antal præstestillinger pr. 1. januar i hvert stift	2004					
	<i>mindre tal i kursiv vedrører 2003</i>					
	Antal normerede årsværk			Antal anvendte årsværk		
	Sognepræst/ hjelpepræst	Special- præst	I alt	Sognepræst/ hjelpepræst	Special- præst	I alt
Københavns stift	193,00	21,00	214,00	190,48	20,83	211,31
	<i>196,00</i>	<i>18,00</i>	<i>214,00</i>	<i>202,05</i>	<i>17,68</i>	<i>219,73</i>
Helsingør stift	249,65	11,75	261,40	252,73	10,05	262,78
	<i>248,65</i>	<i>11,75</i>	<i>260,40</i>	<i>250,07</i>	<i>11,20</i>	<i>261,27</i>
Roskilde stift	237,35	7,75	245,10	237,35	7,75	245,10
	<i>237,35</i>	<i>7,75</i>	<i>245,10</i>	<i>237,35</i>	<i>7,75</i>	<i>245,10</i>
Lolland-Falsters stift	63,35	0,65	64,00	64,07	0,67	64,74
	<i>63,35</i>	<i>0,65</i>	<i>64,00</i>	<i>65,14</i>	<i>0,62</i>	<i>65,76</i>
Fyens stift	179,85	6,65	186,50	176,51	6,78	183,29
	<i>178,85</i>	<i>6,65</i>	<i>185,50</i>	<i>177,92</i>	<i>6,75</i>	<i>184,67</i>
Aalborg stift	212,78	8,82	221,60	207,58	7,74	215,32
	<i>212,78</i>	<i>8,82</i>	<i>221,60</i>	<i>210,43</i>	<i>8,82</i>	<i>219,25</i>
Viborg stift	166,60	5,70	172,30	170,14	5,78	175,92
	<i>166,60</i>	<i>5,70</i>	<i>172,30</i>	<i>167,53</i>	<i>5,69</i>	<i>173,22</i>
Århus stift	259,29	14,11	273,40	260,59	14,11	274,70
	<i>259,29</i>	<i>14,11</i>	<i>273,40</i>	<i>260,87</i>	<i>14,11</i>	<i>274,98</i>
Ribe stift	165,40	2,00	167,40	163,95	2,00	165,95
	<i>165,40</i>	<i>2,00</i>	<i>167,40</i>	<i>166,74</i>	<i>2,00</i>	<i>168,74</i>
Haderslev stift	162,52	7,08	169,60	160,83	7,00	167,83
	<i>161,92</i>	<i>6,68</i>	<i>168,60</i>	<i>159,92</i>	<i>6,18</i>	<i>166,10</i>
Færøernes stift	21,10	0,90	22,00	21,10	0,90	22,00
	<i>21,10</i>	<i>0,90</i>	<i>22,00</i>	<i>21,10</i>	<i>0,90</i>	<i>22,00</i>
I alt 2004	1.910,89	86,41	1.997,30	1.905,33	83,61	1.988,94
<i>I alt 2003</i>	<i>1.911,29</i>	<i>83,01</i>	<i>1.994,30</i>	<i>1.919,12</i>	<i>81,70</i>	<i>2.000,82</i>

Godtgørelser til præster

Fællesfonden afholder udover en del af lønnen til provster og præster også en række godtgørelser, som præster får til at dække udgifter i forbindelse med den

gejstlige betjening, samt nogle andre bidrag.

De samlede udgifter til disse godtgørelser m.v. udgjorde 29,4 mio. kr. i 2004. (Tabel 4-3)

Tabel 4-3: Godtgørelser (t. kr.)	2002	2003	2004
Befordringsgodtgørelse	18.290	18.467	18.220
Tjenestedragt (præstekjole)	4.089	3.705	4.042
AER-bidrag (ekskl. AES)	2.901	2.859	2.878
Flyttinggodtgørelser	2.167	2.046	2.525
Andre godtgørelser	1.796	1.767	1.764
I alt	29.243	28.844	29.429

Pensioner til kirkefunktionærer

Fællesfonden betaler pension til tidligere tjenstemandsansatte kirke- og kirkegårdsfunktionærer og deres efterlevende. Fællesfonden betaler desuden pension til tidligere tjenstemænd i stiftsadministrationerne.

Pension til biskopper, provster og præster afholdes derimod af statskassen under Finanslovens § 36.

Fællesfonden betaler endvidere i medfør af § 24 i lov om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v. understøttelse til en række tidligere ansatte i folkekirken, som ikke har været pensionssikret.

Tabel 5-1 viser udgifterne til pensioner og understøttelser i 2004 samt udviklingen i denne udgiftspost i årene 2002-2004.

Desuden vises i tabel 5-2 antallet af modtagere af pension eller understøttelse og i tabel 5-3 antallet af nuværende tjenstemandsansatte kirkefunktionærer og stiftsmedarbejdere.

Der er ikke hensat midler til dækning af den fremtidige pensionsforpligtelse. Den allerede optjente pensionsforpligtelse er i sommeren 2005 opgjort til 1,6 mia. kr. Pension til tidligere tjenstemandsansatte kirkefunktionærer vil blive en væsentligt stigende belastning for fællesfondens samlede budget og dermed landskirkeskatten i de kommende år, medmindre der træffes foranstaltninger til en anden finansiering af pensionsudgifterne.

Tabel 5-1: Pensioner og understøttelser (t. kr.)	Regnskab 2002	Regnskab 2003	Budget 2004	Regnskab 2004	Afvigelse i forhold til budget
Udgift	59.827	61.873	65.000	65.319	0,5%

Tabel 5-2: Modtagere af pension eller understøttelse	2003		2004	
	Pensionister	Modtagere af understøttelse	Pensionister	Modtagere af understøttelse
Københavns stift	174	25	171	22
Helsingør stift	130	77	138	76
Roskilde stift	75	71	80	69
Lolland-Falster stift	10	25	14	24
Fyens stift	49	60	49	56
Aalborg stift	61	69	65	64
Viborg stift	43	69	49	66
Århus stift	100	75	107	72
Ribe stift	41	89	46	86
Haderslev stift	60	100	65	91
I alt	743	660	784	626

Tabel 5-3: Antal tjenstemandsansatte kirkefunktionærer og stiftsmedarbejdere	2003	2004
Københavns stift	242	246
Helsingør stift	251	250
Roskilde stift	178	180
Lolland-Falster stift	38	38
Fyens stift	128	128
Aalborg stift	162	165
Viborg stift	119	120
Århus stift	213	212
Ribe stift	134	137
Haderslev stift	182	180
I alt	1.647	1.656

Stiftsadministrationerne

Danmark er inddelt i 10 stifter. Færøernes Stift og Kirken i Grønland er også dele af den danske folkekirke, men styres og finansieres efter særlige regler og indgår ikke den følgende beskrivelse.

Biskoppen er den øverste myndighed i gejstlige anliggender i hvert stift. Stiftamtmanden og biskoppen ud-

gør i fællesskab stiftsøvrigheden, der har ansvaret for øvrige sager under stiftsadministrationerne. Den daglige ledelse af stiftsadministrationerne varetages af en stiftskontorchef. Stiftsadministrationerne er finansieret af fællesfonden.

Tabel 6-1: Stiftsadministrationers udgifter (t. kr.)	Regnskab 2002	Regnskab 2003	Budget 2004¹	Regnskab 2004	Afvigelse i forhold til budget
Løn	39.980	40.675	-	41.473	-
Drift	19.865	17.497	-	18.709	-
Institutioner	3.289	2.534	-	2.340	-
Anlæg	299	0	-	0	-
I alt	63.433	60.706	64.675	62.522	- 3,3%

¹ *Stiftsadministrationerne kan disponere mellem de forskellige formål indenfor den udmeldte ramme. Derfor er budgettet ikke specificeret på de forskellige formål.*

Stiftsadministrationernes samlede budget var i 2004 på 64,7 mio. kr., og der har været et mindreforbrug på 2,2 mio. kr., hvoraf stifterne har fået tilladelse til at viderføre 0,8 mio. kr. primært til større vedligeholdelsesopgaver, der ikke blev gennemført i 2004.

Biskoppen er ansvarlig for forbruget af bevillingen til præstelønninger inden for stiftet. Biskoppen træffer bl.a. afgørelse om vikaretjening under sygdom og ved ledighed. Biskoppen afgiver indstilling til Kirkeministeriet om oprettelse og nedlæggelse af præste- og provstestillinger og andre ændringer i pastorats- eller sognestrukturen. I praksis sker dette altid efter forhandling med menighedsrådene.

Biskoppen leder ansættelsesproceduren ved præsteansættelser og ordinerer nye præster. Biskoppen er tilsynsførende med præsters og provsters tjenstlige forhold.

Stiftsøvrigheden fører tilsyn med menighedsrådenes forvaltning af kirker og kirkegårde, præsteboliger og præstegårde, og visse dispositioner forudsætter stiftsøvrighedens tilladelse. Stiftsadministrationen fungerer også som konsulent eller servicebureau for menighedsrådene i en række sager. Stiftsøvrigheden varetager en række opgaver i sager om vurdering af og ansættelse i kirkefunktionærstillinger. Man er lønservicebureau for de fleste menighedsråd via administrationen af Folkekirkens Lønservice (FLØS).

Stiftsøvrigheden forvalter også kirkernes og præsteembedernes kapitaler på 3,6 mia. kr. og træffer afgørelse om anbringelse og udlån af kapitalerne. Kirkernes kapitaler, der udgør ca. 3,2 mia. kr., hidrører hovedsageligt fra forudbetalinger for vedligeholdelse af gravsteder. Kirkekapitalerne forrentes med 4 % til fordel for kirkerne. Fællesfonden modtager overskydende

provenu fra kirkekapitalerne samt det fulde provenu af præsteembedernes kapitaler.

Stifterne har fordelt deres ressourceforbrug i årsværk på følgende sagstyper:

- Amanuensisfunktionen, dvs. juridisk rådgivning for biskoppen.
- Økonomiforvaltning, herunder kapitalforvaltning, lånesagsadministration, bogholderi og forvaltning af gravstedslegater
- Byggesager vedrørende kirker, præstegårde og sognegårde
- Tilsyns- og godkendelsessager vedrørende kirker og kirkegårde, herunder i relation til planlovgivningen
- Sager om løn- og ansættelsesvilkår for kirke- og kirkegårdsfunktionærer samt FLØS
- Rådgivning af stiftets menighedsråd og provstiudvalg
- Sekretariatsopgaver for stiftsudvalg m.v.
- Personaleforvaltning (stiftsadministrationens)
- Stiftsøvrighedens drift
- Præsteansættelser og lønforvaltning
- Tjenestemandspensioner

Tabel 6-2 viser stifts samlede normering i årsværk, og personaleforbruget i de enkelte stifter fordelt på opgaver i 2004.

Tallene er en skønsmæssig fordeling af personaleforbruget, og dette kan være en af forklaringerne på forskelle i ressourceanvendelsen. En anden og væsentligere forklaring er de forskelle, der er i stifternes sammensætning og geografi, herunder antallet af provstier, sogne, kirker og præster.

Det fremgår, at tyngden af stifternes opgaver vedrører løn- og ansættelsesvilkår for præster og kirke- og kirkegårdsfunktionærer, økonomiforvaltning samt rådgivning af stifternes menighedsråd og provstiudvalg.

Tabel 6-2: Personaleforbruget i stifterne 2004	København	Helsingør	Roskilde	Lolland-Falster	Fyen	Aalborg	Viborg	Århus	Ribe	Haderslev	I alt
Normerede stillinger (årsværk)	11,40	13,00	13,50	7,40	9,33	12,58	10,50	12,70	9,62	11,31	111,34
Amanuensisfunktionen	0,50	2,00	1,75	0,52	0,73	1,07	0,50	0,30	0,65	0,64	8,66
Økonomiforvaltning, herunder kapitalforvaltning	1,90	1,60	2,00	1,30	1,22	2,14	2,13	2,50	2,40	3,20	20,39
Byggesager vedr. kirker, præstegårde og sognegårde m.v.	0,40		0,50	0,30	0,50	0,28	0,10	1,60	0,44	1,05	5,97
		0,80									
Tilsyn og godkendelse vedr. kirker og kirkegårde	0,55		1,25	0,08	0,33	0,93	0,50	0,70	0,33	0,65	5,32
Løn- og ansættelsesvilkår for kirke- og kirkegårdsfunktionærer	2,15	2,25	2,00	0,90	1,30	2,04	1,93	1,80	1,20	0,80	16,37
Rådgivning af menighedsråd og provstiudvalg	0,75	1,50	1,75	2,00	2,78	1,53	1,13	2,20	1,62	1,20	16,46
Sekretariat for stiftsudvalg m.v.	0,35	0,50	1,25	0,75	0,33	0,59	0,40	0,80	0,22	0,15	5,34
Personalesager	0,10	0,30	0,25	0,05	0,19	0,15	0,23	0,30	0,36	0,28	2,21
Stiftsøvrighedens drift	2,50	1,50	0,50	1,00	0,64	2,60	1,90	0,90	0,69	1,97	14,2
Præsteansættelser og forvaltning af løn m.v. til præster	1,50	2,50	2,25	0,50	1,28	1,20	1,67	1,60	1,53	1,00	15,03
Tjenestemandspensioner	0,10	0,05	0,00	0,00	0,03	0,05	0,01	0,00	0,18	0,10	0,52
Antal forbrugte årsværk	10,80	13,00	13,50	7,40	9,33	12,58	10,50	12,70	9,62	11,04	110,47

Folkekirkens IT

Fællesfonden finansierer udvikling og drift af folkekirkens IT.

Efter mere end 6 år med udvikling af Den Ny Kirkebog og, sideløbende hermed, etableringen af Kirkenettet, har 2004 været et konsolideringsår, hvor drift af Kirkenettets 2.750 pc-arbejdspladser på mere end 2.150 lokaliteter og servicering af dets 3.500 brugere er blevet dagligdag.

De sidste sogne tog Den Ny Kirkebog i brug den 5. december 2003. Dermed blev 2004 det første år, hvor samtlige sogne var gået over til den elektroniske registrering.

2004 har i henseende til nye projekter været præget af få, men væsentlige aktiviteter.

En tidligere principbeslutning om at overføre aflønningen af præsterne fra det statslige SLS-lønssystem til Folkekirkens Lønservice (FLØS) blev realiseret. Med virkning fra december 2004 blev de forudlønnede tjenestemænd aflønnet via det gennem 2003 og 2004 gennemmoderniserede FLØS.

Udbredelsen af pc-arbejdspladser har betydet, at stort set alle administrative medarbejdere i sognene samt alle administrative medarbejdere på provsti- og stiftskontorer har en pc-udstyret arbejdsplads, og da samtidig de fleste præster, men ikke alle, har en pc-arbejdsplads på Kirkenettet, har det været naturligt at gøre forsøg med etableringen af et intranet i folkekirken.

Siden sommeren 2004 har repræsentanter fra Haders-

lev og Fyens stifter samt Kirkeministeriet og IT-Kontoret på opdrag af styregruppen vedrørende it-strategi gjort forsøg med at etablere et intranet til brug for massekommunikation og videndeling.

Intranettet indgår som en blandt flere komponenter i Kirkeministeriets og folkekirkens bestræbelser på at leve op til de krav, der fra regeringens side er om at digitalisere forvaltningen. Med intranettet og de forbedringer, der i øvrigt gennem 2004 er gjort med henblik på eDag2 og eFaktura, er folkekirken som helhed parat til at tage disse udfordringer op.

IT-områdets leasingforpligtelser er ved udgangen af regnskabsåret opgjort til i alt 58,0 mio. kr.

Det blev i 2004 besluttet, at der hvert år skal udarbejdes en kirkestatistik på grundlag af registreringerne i DNK. Denne kirkestatistik træder i stedet for den årlige kirkestatistik, som Danmarks Statistik udarbejdede til og med 2001.

Kirkestatistikken blev udarbejdet, efter at DNK-systemet have været anvendt i alle sogne i mindst ét år, og blev i foråret 2005 offentliggjort på Kirkeministeriets hjemmesider, hvor der er adgang til oplysninger såvel på landsplan som på stifts-, provsti- og sogneniveau.

Økonomisk blev resultatet for 2004 tilfredsstillende.

Med et samlet forbrug i 2004 på 83,5 mio. kr. er udgiften næsten 11 mio. kr. mindre end i 2003.

Af den oprindelige 2004 bevilling på i alt 86,6 mio. kr. er 2,5 mio. kr. bevilget overført til 2005.

Tabel 7-1: Folkekirkens IT	2002	2003	2004
Aktiviteter			
Antal pc-arbejdspladser	2.479	2.598	2.750
Antal installationssteder	1.942	1.999	2.157
Antal brugere	2.648	3.097	3.378
- heraf DNK-brugere	1.659	1.980	2.444
Antal henvendelser til helpdesk	21.955	25.560	25.277
- heraf DNK-sager	-	8.115	8.525
Antal medarbejdere (årsværk) ¹	16,5	17,5	18,8
Udgifter			
Lønninger (mio. kr.) ¹	-	5,5	9,1
Fællesfondens samlede nettoudgifter (mio. kr.)	115,0	94,5	83,5

¹ IT-kontoret var indtil maj 2003 outsourcet

Uddannelsesinstitutionerne

Uddannelse og efteruddannelse af præster

Fællesfonden finansierer folkekirkens institutioner til uddannelse og efteruddannelse af præster. Institutionerne er Folkekirkens Institut for Præsteuddannelse,

København og Århus, samt Teologisk Pædagogisk Center Løgumkloster.

Tabel 8-1: Regnskaber for institutionerne for uddannelse og efteruddannelse af præster (i t. kr.)	FIP Pastoral- sem. og efter- udd. Kbh.	FIP Pastro- ralsem. Århus	Teologisk Pæda- gogisk Center Løgumkloster	Fællesudg. (Phd. stud.)	I alt
2004					
Fællesfondens tilskud	6.967	3.649	11.500	750	22.866
Tilskud, andet	0	0	234		234
Overført overskud	349	83	175		607
Øvrige indtægter	228	68	1.102		1.398
Indtægter i alt	7.543	3.800	13.012	750	25.105
Lønninger	3.428	1.794	5.593		10.815
Honorarer	1.705	1.533	1.505		4.743
Lønomsomkostninger i alt	5.133	3.327	7.098		15.558
Administrationsudgifter	336	203	622		1.161
Tjenesterejser	121	81	354		556
Anskaffelser	67	148	300		515
Leje, maskiner og inventar	0	0	12		12
Køb til videresalg	0	35	14		50
Administrationsudgifter i alt	523	468	1.302		2.294
Kursusvirksomhed	1.137	109	3.335		4.582
Ejendomme, lokaler og anlæg	543	202	1.210		1.954
Øvrige omkostninger	2	35	15		53
Fællesudgifter				750	750
Udgifter i alt	7.338	4.141	12.961	750	25.191
Driftsresultat før finansielle poster	205	-340	50	0	-85
Finansielle poster	1	-6	35		29
Driftsresultat 2004	205	-347	85	0	-56
2003					
Fællesfondens tilskud	7.593	3.394	11.929	823	23.740
Tilskud, andet	0	166	62		228
Overført overskud	287	226	482		994
Øvrige indtægter	24	69	791		885
Indtægter i alt	7.904	3.854	13.264	823	25.846
Lønninger	3.035	1.559	5.347		9.940
Honorarer	1.721	1.452	1.476		4.650
Lønomsomkostninger i alt	4.756	3.011	6.823		14.590
Administrationsudgifter	345	178	687		1.211
Tjenesterejser	97	66	297		459
Anskaffelser	84	43	279		405
Leje, maskiner og inventar	5	2	12		20
Køb til videresalg	0	32	11		44
Administrationsudgifter i alt	522	321	1.286		2.129
Kursusvirksomhed	1.182	160	3.466		4.809
Ejendomme, lokaler og anlæg	549	192	1.311		2.051
Øvrige omkostninger	3	5	19		26
Fællesudgifter				823	823
Udgifter i alt	7.012	3.689	12.905	823	24.429
Driftsresultat før finansielle poster	892	165	359	0	1.417
Finansielle poster	3	1	42		46
Driftsresultat 2003	895	166	401	0	1.463
Overført merforbrug fællesudg. 2001				119	119
Samlet resultat 2003	895	166	401	0	1.344

Folkekirken Institut for Præsteuddannelse

Folkekirken Institut for Præsteuddannelse består af to institutioner i henholdsvis København og Århus.

Begge institutioner afholder årligt to pastoralseminariekurser. Teologiske kandidater skal have gennemgået pastoralseminariet, før de kan blive ansat som præster i folkekirken.

Folkekirken Institut for Præsteuddannelse står desuden for obligatoriske efteruddannelseskurser for alle nyansatte præster samt obligatoriske kurser for nyansatte provster. Disse kurser ledes fra institutionen i København i samarbejde med institutionen i Århus.

Pastoralseminariekurserne er folkekirken praktisk-teologiske uddannelse af kommende præster. Kurserne supplerer det teologiske studium på universiteterne. Et kursus varer et semester. Som led i kurserne er de studerende i praktik hos sognepræster.

De obligatoriske efteruddannelseskurser er folkekirken videreuddannelse af nyansatte præster. Præster skal i de første ansættelsesår følge i alt fire ugekurser, som tager udgangspunkt i præsternes konkrete arbejds- og samarbejdsopgaver.

Provstekurserne skal uddanne nyansatte provster i provstens administrative og ledelsesmæssige opgaver. Provsterne følger to ugekurser.

København

Instituttet i København blev dannet ved sammenlægning af Pastoralseminariet i København og Præsternes Efteruddannelse i august 2002. Sammenlægningen har medført forandringer i stillingsstruktur og opgavevaretagelse, som først er endeligt gennemført i løbet af 2004.

Der er således gradvis sket en ændring fra to institutioner med to rektorer, en lektor og en projektmedarbejder med 50% lektoransvar til én institution med 1 rektor, 2 fuldtidslektorer og 1 lektor, som på halv tid er knyttet til efteruddannelsen og den anden halvdel af tiden til institutionen i Århus, men som lønnes fuldt ud fra København. Der er desuden ansat 1 fuldmægtig og 1 assistent til administrative opgaver.

Undervisningen på pastoralseminariekurserne varetages af de fastansatte lærere samt 12 faste timelærere. Undervisningen på efteruddannelsen og provstekurserne varetages af de faste lærere samt et stort antal gæstelærere.

Pastoralseminariekurserne omfatter ca. 30 ugentlige undervisningstimer pr. kursist i 17 uger. Der er ikke

adgangsbegrænsning for teologiske kandidater. Derfor kan nogle hold blive meget store (som i 2003), hvilket kan medføre reduktion i den undervisning, kursisterne modtager. Antallet af studerende fremgår af tabel 8-2.

Sammenlægningen af pastoralseminariet og efteruddannelsen til én institution har betydet, at nyansatte præsters erfaringer i stigende grad får lov til at præge undervisningen på pastoralseminariekurserne, hvorved de kommende præster bliver forberedt mere præcist i forhold til de aktuelle udfordringer i arbejdet som præst.

Efteruddannelseskurserne omfatter ca. 32 undervisningstimer pr. uge. Antallet af kurser varierer efter antallet af nyansatte præster. Holdstørrelsen varierer fra 19 til 37. Det tilstræbes, at et hold kursister følges ad igennem hele kursusforløbet, og at der er fast kursusleder gennem hele forløbet. Kurserne får dermed også en funktion som kollegialt og fagligt netværk på tværs af kirkelige skel, teologisk uddannelsessted og stiftstilhørsforhold. Antallet af studerende fremgår af tabel 8-3.

Instituttet afholder flere gange årligt supervision for tidligere kursister, der er arbejdsløse og arbejdssøgende, for at fastholde denne gruppes motivation for at blive præster.

Provstekurserne omfatter ca. 28 undervisningstimer. Holdstørrelse omkring 16.

Et pilotprojekt, "Ledelsesudvikling for Provster" ved rektor Mogens Lindhardt og virksomhedskonsulent Lisbeth Lang Henriksen, blev igangsat i 2004 og afsluttes i 2005. 18 provster fra 9 stifter deltog i projektet, som omfatter personlig vejledning, 14 kursusdage samt coaching af ledelsesprojekter i provstierne. Kursemøder er konflikthåndtering, værdiledelse, personaleudvikling (herunder MUS) og ledelse. Undervisning, udvikling og evaluering finansieres ved en særbevilling fra ELU (Efteruddannelse af Længerevarende Uddannede) under SCKK. Kursisternes opholdsudgifter under de 14 kursusdage dækkes delvis af Folkekirken Institut for Præsteuddannelse, som også har varetaget projektledelse og administration.

De ansatte har som en del af arbejdet undervist på Teologisk Pædagogisk Center Løgumkloster og på provstikonventer, og de har i 2003 og 2004 offentliggjort artikler i danske og norske fagblade, tidsskrifter, stiftsårhbøger m.m. om pastorale og kirkelige forhold, ledelse og konflikthåndtering og ledelse samt bidraget med artikler til Gads Psykologiske Leksikon.

Tabel 8-2: Pastoralseminariet i København	Regnskab 2003		Regnskab 2004	
Studerende	70	49.507 kr. pr. stud.	51	73.008 kr. pr. stud.
Kursusdage	162	21.392 kr. pr. dag	166	22.430 kr. pr. dag
Kursistdage	5.680	610 kr. pr. dag	4.219	883 kr. pr. dag

Tabel 8-3: Efteruddannelse	Regnskab 2003		Regnskab 2004	
Deltagende præster	275	12.887 kr. pr. præst	302	11.967 kr. pr. præst
Kurser	12	295.323 kr. pr. kursus	13	278.012 kr. pr. kursus
Kursistdage	1.357	2.612 kr. pr. dag	1.536	2.353 kr. pr. dag

Århus

På institutionen i Århus er ansat 1 rektor, 1 ½ lektor, 1 lektorvikar, 2 eksterne lektorer samt 12 faste timelærere. Der er derudover brugt et begrænset antal foredragsholdere til enkeltstående oplæg. Desuden indtages bl.a. menighedsrådsmedlemmer, repræsentanter for Præsteforeningen, biskopper og provster i undervisningen. Antallet af studerende fremgår af tabel 8-4.

Institutionen har afholdt forskellige bredere arrangementer, bl.a. for studerende med ledsagere og i form af åbne studiedage i samarbejde med Teologisk Pædagogisk Center Løgumkloster.

Instituttet udgiver et årsskrift med bidrag fra årets aktiviteter. Det Gyldne Kornmagasin 2003 rummer indlæggene fra Åbne Studiedage om Paulus (afholdt i 2002). Magasinet for 2004 belyser det rum, præstens virke udfolder sig i. Det Gyldne Kornmagasin udgives i samarbejde med forlaget Aros. Ligeledes i samarbejde med Aros er i 2004 udgivet: Helhed og splittelse – i kritisk tænkning og forkyndelse. En bog på grundlag af instituttets undervisning i Kirke- og samfundskundskab hhv. Homiletik.

Instituttets lærere har desuden medvirket ved adskillige andre udgivelser i 2003 og 2004.

Tabel 8-4: Pastoralseminariet i Århus	Regnskab 2003		Regnskab 2004	
Studerende	58	63.602 kr. pr. stud.	70	59.157 kr. pr. stud.
Kursusdage	169	21.827 kr. pr. dag	173	23.936 kr. pr. dag
Kursistdage	4.899	752 kr. pr. dag	6.057	683 kr. pr. dag

Teologisk Pædagogisk Center Løgumkloster

Teologisk Pædagogisk Center Løgumkloster er folkekirkens institut for efteruddannelse af præster m.fl.

TPC skal undervise i almenteologiske og praktiske teologiske fag samt hertil relevante fagområder. TPC skal også udøve og formidle praktiske teologiske og pædagogiske udviklingsvirksomhed, samt fungere som folkekirkens videns-, rådgivnings- og koordineringscenter inden for praktisk teologi og pædagogik. Desuden skal TPC bl.a. understøtte folkekirkens kontakt med skoleverdenen.

Der er ansat 1 rektor og 5 lektorer samt 1 bibliotekar, der varetager centrets teologiske bibliotek, religionspædagogiske studiesamling og medieafdeling. Til centret er der knyttet to studiehuse, der bliver brugt til studieophold for præster og projektgrupper.

Undervisningen kan tilrettelægges som internatkurser eller som dagkurser på centeret eller andre steder. De fleste internatkurser er af en uges varighed. Internatkurserne omfattede i 2003 tilsammen 55,2 kursusuger og i 2004 tilsammen 54,2 kursusuger. Dagkurserne, hvoraf en del er decentrale i stifterne og rekvireret undervisning, omfattede i 2003 tilsammen 13,8 kursusuger og i 2004 tilsammen 18,2 kursusuger.

Antal af kursusdeltagere varierer, men er ved kurser i Løgumkloster normalt 16. Enkelte kurser og konferencer har op til 80 deltagere. Ca. 80 % af kursusdelta-

gerne er præster. Ca. 20% af deltagere er andre, herunder sognemedhjælpere, organister og andre kirkelige medarbejdere, lærere og studerende fra seminariene og universiteterne samt folk fra de frie kirkelige organisationer.

Ved internatkurser betaler TPC ophold for præster bortset fra et mindre bidrag pr. dag, som præsterne selv betaler. Andre kirkelige medarbejdere og interesserede betaler selv opholdet.

Ca. halvdelen af undervisningen varetages af de fastansatte lærerkræfter. Desuden bruges eksterne lærerkræfter – især fra de teologiske fakulteter, som TPC har indgået samarbejdsaftaler med.

TPC koordinerer eller står for regelmæssige møder og projektarbejde inden for en lang række grupper, som bl.a. beskæftiger sig med kirkemusik, medier, pædagogik for udviklingshæmmede, kirke-skole-samarbejde, konfirmandundervisning og voksenundervisning. De fleste grupper er rent danske, men nogle er udtryk for nordisk eller europæisk samarbejde. Et særligt projekt er arbejdsvejledning for præster, som TPC varetager i samarbejde med præsterne. TPC varetager desuden forbindelse til forsknings- og uddannelsesinstitutioner i udlandet, herunder tilrettelæggelse af nordiske og europæiske seminarer og konferencer om praktisk-teologiske emner.

Der er i tilknytning til arbejdet på TPC bl.a. udgivet publikationer vedrørende skole-kirke-samarbejde, kon-

firmandundervisning, daginstitutioner, børnegudstjenester og ungdomsarbejde, kirken og udviklingshæmmede, Alpha-kursus, sjælesorg, samtalevejledning og dåb. Andre publikationer er under udgivelse.

Medarbejdere ved TPC har holdt foredrag hos andre efteruddannelsesinstitutioner og universiteter. Desuden har medarbejdere ved TPC bidraget med artikler i danske og internationale tidsskrifter og bøger.

Tabel 8-5: Teologisk Pædagogisk Center	Regnskab 2003		Regnskab 2004	
Kursister	1.176	10.938 kr. pr. kursist	1.530	8.449 kr. pr. kursist
Kursusuger	69	186.422 kr. pr. uge	72,4	178.542 kr. pr. uge
Kursistdage	5.685	2.263 kr. pr. dag	6.098	2.118 kr. pr. dag

Kirkemusikskolerne

Folkekirken har tre kirkemusikskoler, som finansieres ved tilskud fra fællesfonden samt ved brugerbetaling. De tre kirkemusikskoler dækker hver sit geografiske område:

- Løgumkloster Kirkemusikskole dækker Ribe, Haderslev og Fyens Stifter og et provsti i Århus Stift (Horsens-Gedved).
- Vestervig Kirkemusikskole dækker Aalborg, Viborg og Århus Stifter (undtagen Horsens-Gedved Provsti).

- Sjællands Kirkemusikskole dækker Københavns, Helsingør, Roskilde, Lolland-Falsters og Færøernes Stifter.

Hver skole ledes af en bestyrelse, som beskikkes af kirkeministeren. Der er ved hver skole ansat en rektor, som har ansvar for den daglige ledelse.

Kirkemusikskolernes regnskaber fremgår af tabel 8-6.

Tabel 8-6: Kirkemusikskolernes regnskaber (i tkr.)	Løgumkloster		Vestervig		Sjælland	
	Regnskab 2003	Regnskab 2004	Regnskab 2003	Regnskab 2004	Regnskab 2003	Regnskab 2004
Fællesfondens tilskud	5.577	5.607	4.912	4.941	4.912	4.911
Elevindbetaling	541	512	574	587	548	557
Andre indtægter (gaver m.v.)	38	9	0	0	80	257
Renteindtægter	29	32	0	0	1	1
Indtægter i alt	6.185	6.160	5.486	5.529	5.540	5.727
Udgifter løn, drift m.v.	6.013	6.179	5.553	5.302	5.255	5.472
Afdrag og renteutgifter	185	224	4	0	400	272
Henlæggelser, overført til følgende år, brug af reserver m.v.	0	0	-71	196	-97	0
Udgifter i alt	6.198	6.403	5.486	5.499	5.558	5.743
Resultat 2004	-13	-242	0	30	-18	-16

Kirkemusikskolernes undervisning omfatter:

- organistuddannelse (fra 2-årig basisuddannelse og 1-årig elementær organistuddannelse til og med Præliminær Organisteksamen (PO-uddannelsen))
- kirkesangeruddannelse (2-årig basisuddannelse og 2-årig eksamensuddannelse)
- kirkekorlederuddannelse (2-årig grunduddannelse samt 1-årig udvidet kirkekorlederuddannelse)
- klokkenistuddannelse (1-årigt grundkursus, 2-årig klokkenistuddannelse, 3-årig diplomuddannelse og 1,5 årig solistklasse)

PO-uddannelsen er en kompetencegivende uddannelse. Den omfatter: orgel (kirkespil og kunstsplil), teori, klaver, hørelære, korsang, korledelse (børnekor og voksenkor), sang, musikkundskab, becifringsspil, kirkemusikorientering, liturgik/salmekundskab og orgelkundskab. Uddannelsen er bygget op som et deltidsstudium bestående af 3 moduler. En del af uddannelsen kan afvikles som SU-berettiget fuldtidsstudium under forudsætning af tilpas højt indgangsniveau.

Antallet af færdiguddannede PO-organister fra kirkemusikskolerne fremgår af tabel 6-7.

Kirkekorlederuddannelsen er en to-årig deltidsuddannelse, der i særlige tilfælde kan gennemføres som et et-årigt forløb. Efter aflæggelse af kirkekorledereksa-

men tilbydes Den udvidede kirkekorlederuddannelse. Kirkekorledereksamen er ikke egentligt kompetencegivende, men kvalificerer til samme korlederniveau som Præliminær Organisteksamen.

Kirkesangeruddannelsen er en 2-årig deltidsuddannelse, der i særlige tilfælde kan gennemføres som et 1-årigt SU-godkendt forløb. Uddannelsen retter sig primært mod ansættelse som enesanger ved en landsbykirke eller anden mindre kirke. Kirkesangereksamen

er ikke egentligt kompetencegivende.

Klokkenistuddannelsen forudsætter bestået diplom-eksamen fra et musikkonservatorium, eller PO-eksamen. Efter klokkenisteksamen tilbydes diplomuddannelse som et 3-årigt deltidsstudium. Den kan følges af solistklasse, som varer op til 1,5 år.

Antallet af studerende ved de tre kirkemusikskoler fremgår af tabellerne 8-8, 8-9 og 8-10.

Tabel 8-7: Færdiguddannede PO-organister	2002	2003	2004
Løgumkloster	5	18	18
Sjælland	5	14	17
Vestervig	18	11	16
I alt	28	43	51

Tabel 8-8: Løgumkloster Kirkemusikskoles elevtal	2002/2003		2003/2004	
	Antal stud.	Antal stud. der gennemførte	Antal stud.	Antal stud. der gennemførte
Organister Basisuddannelsen	42	37	40	38
Organister Eksamenslinien	47	46	69	65
Organister Eksamensfri undervisning	16	15	5	5
Organister Efteruddannelse	19	18	0	0
Organister i alt	124	116	114	108
Kirkesangere Basisuddannelsen	32	28	23	17
Kirkesangere Eksamenslinien	18	18	20	20
Kirkesangere Eksamensfri undervisning	17	12	7	6
Kirkesangere Efteruddannelse	12	14	8	8
Kirkesangere i alt	79	72	58	51
Kirkekorledere - indgår i elevtallet for organister på eksamenslinien	(7)	(7)	(3)	(3)
Kirkekorledere i alt	(7)	(7)	(3)	(3)
Klokkenister	12	11	10	10
Klokkenister i alt	12	11	10	10

Tabel 8-9: Vestervig Kirkemusikskoles elevtal	2003		2004	
	Antal stud.	Antal stud. der gennemførte	Antal stud.	Antal stud. der gennemførte
Organister Basisuddannelsen	24	24	19	19
Organister Eksamenslinien	64	46 (58)	57	45 (51)
Organister Eksamensfri undervisning	21	14	19	19
Organister Efteruddannelse	8	8	4	4
Organister i alt ¹	117	92 (104)	99	87 (93)
Kirkesangere Basisuddannelsen	27	27	25	24
Kirkesangere Eksamenslinien	18	16	22	19 (21)
Kirkesangere Eksamensfri undervisning	15	14	14	14
Kirkesangere Efteruddannelse	3	3	3	2
Kirkesangere i alt	63	60	64	59 (61)
Kirkekorledere	1	1	3	3
Kirkekorledere i alt	1	1	3	3

¹ Tallene i parentes er inkl. elever, der ikke har aflagt fuld eksamen. For kirkesangere på eksamenslinien er der dog tale om elever fra eksamensfri linie, der valgte at aflægge eksamen.

Tabel 8-10: Sjællands Kirkemusikskoles elevtal	2002/2003		2003/2004	
	Antal stud.	Antal stud. der gennemførte	Antal stud.	Antal stud. der gennemførte
Organister Basisuddannelsen	32	27	30	26
Organister Eksamenslinien	48	45	50	45
Organister Eksamensfri undervisning	23	20	3	3
Organister Efteruddannelse	28	20	2	2
Organister i alt	131	112	85	76
Kirkesangere Basisuddannelsen	28	23	22	18
Kirkesangere Eksamenslinien	21	18	18	18
Kirkesangere Eksamensfri undervisning	21	20	4	4
Kirkesangere Efteruddannelse	20	18	3	3
Kirkesangere i alt	90	79	47	43
Kirkekorledere	2	1	2	2
Udvidet kirkekorleder	0	0	0	0
Kirkekorledere i alt	2	1	2	2

Kordegne-, kirketjener- og graveruddannelse

Fællesfonden finansierer delvist uddannelsen af kordegne. Kordegneuddannelsen ledes i det daglige af Kirkeministeriet.

Fællesfondens udgifter til kordegneuddannelse var 881.000 kr. i 2004. Udgifterne vedrører aflønning og godtgørelse af undervisere, kursusleder og studievejleder samt annoncering af kurserne.

Det er en forudsætning for ansættelse som kordegn, at man har gennemført og bestået en basisuddannelse i ministerialbogsføring (2 internatuger samt et korrespondancekursus) og i administration/kirkekundskab (1 internatuge). Hvis der er henlagt kassererhverv til en kordegnestilling skal den, der ansættes, tillige have gennemført og bestået en uddannelse i budgetlægning og regnskabsføring. Mellem de to uger i budget/regnskabskurset gennemføres også et korrespondancekursus.

I 2004 er der i alt gennemført et kursusforløb og påbegyndt et kursusforløb (i alt 4 kursusuger med internat

samt et korrespondancekursus) på basisuddannelsen, mod normalt to hele forløb (i alt 6 kursusuger med internat samt to korrespondancekurser). Desuden er der påbegyndt et kursus i budget/regnskab (svarende til 1 kursusuge med internat, samt et efterfølgende korrespondancekursus), mod normalt to hele forløb (i alt 4 kursusuger med internat samt to korrespondancekurser).

Der opkræves 14.500 kr. i brugerbetaling for deltagelse i basisuddannelsen og 9.600 kr. for deltagelse i budget- og regnskabskursus. Brugerbetalingen går til (delvis) dækning af de faktiske udgifter ved ophold og forplejning. Brugerbetalingen finansieres af kursisterne eller eventuelt af menighedsråd, som de er ansat af.

Antallet af kursister fremgår af tabel 8-11.

Der er ved at ske en omlægning af kurser i ministerialbogsføring efter indførelsen af DNK. Derfor har der været et begrænset udbud af nystartede hold og en stor venteliste på kommende kurser.

Tabel 8-11: Antal deltagere på kordegneuddannelsen	2003		2004	
	Antal studerende	Antal beståede ¹	Antal studerende	Antal beståede
Basisuddannelsen	64	63	32	29
Budget og regnskab	38	47	0	0
Årsafslutningskurser	111	-	425	-
Ajourføringskurser	ca. 350	-	ca. 350	-

¹ Antal beståede er inkl. genindstillede. Et kursus hører til det år, det afsluttes.

Fællesfonden afholder mindre udgifter i forbindelse med uddannelse af kirketjenere og gravere.

Fællesfondens udgifter ved kirketjeneruddannelse var 163.000 kr. i 2004. Udgifterne vedrørte honorar til samt vikarudgifter m.v. for kursusledere.

Kirketjenere skal inden for de første to ansættelsesår gennemføre en obligatorisk grunduddannelse, som består af tre moduler. Kurserne afvikles på AMU-Fyn.

Efter grunduddannelsen er der mulighed for at følge en overbygningsuddannelse, som er frivillig.

Fællesfonden afholdt i 2004 udgifter i forbindelse med graveruddannelse på 14.000 kr. Udgifterne vedrørte opholdsudgifter for gæstelærere ved den grunduddannelse, som gravere og kirkegårdsledere, der også skal gøre tjeneste i kirken, skal gennemgå. Uddannelse af gravere foregår på AMU-Fyn.

Folkekirkens Selvforsikringsordning

Folkekirkens Selvforsikringsordning omfatter dækning af skadeudgifter ved alle folkekirkens bygninger samt løsøre. Som led i forsikringsordningen er der tegnet arbejdsskade- og ansvarsforsikring for alle ansatte i folkekirken.

Forsikringsordningen har, siden den blev etableret i 1999, været administreret af Alm. Brand. Arbejdsskade- og ansvarsforsikringen er tegnet i samme selskab.

Fællesfondens udgifter ved selvforsikringsordningen fremgår af tabel 9-1.

Tabel 9-1 Folkekirkens Selvforsikringsordning (t. kr.)	Regnskab 2003	Budget 2004	Regnskab 2004
Skadeudgifter	25.319	-	31.714
Administration samt præmieudgifter	36.118	-	18.204
Regulering af hensættelser		-	-1.394
Udgifter i alt	61.437	71.935	48.524

Den halvering af udgifterne til administration af forsikringsordningen samt betaling af præmie for tilknyttede forsikringer, som er sket fra 2003 til 2004, skyldes, at ordningen med virkning fra 1. januar 2004 blev ændret fra delvis selvforsikring for skader på bygninger og løsøre til hel selvforsikring for disse skader. Indtil dette tidspunkt var der tegnet en "stop loss"-forsikring, som betød, at fællesfonden maksimalt skulle dække skadeudgifter ved bygninger og løsøre på 40 mio. kr. Skadeudgifter ud over dette beløb og op til 500 mio. kr. blev dækket af "stop loss"-forsikringen.

Præmieudgiften til "stop loss"-forsikringen ville imidlertid fra og med 2004 være blevet væsentligt forhøjet, hvorfor det blev besluttet at opsigte denne forsikring.

For at sikre, at fællesfonden kan dække skadeudgifterne i et år, hvor de overstiger de budgetterede udgifter for selvforsikringsordningen, er der i finansloven fra og med 2004 en tekstanmærkning, som bemyndiger kirkeministeren til at stille garanti for lån til fællesfonden på op til 500 mio. kr. til dækning af skadeudgifter

ud over det forventede i et år. Lånet skal i givet fald optages af fællesfonden i et anerkendt finansieringsinstitut.

Som det fremgår af tabel 9-1 var de samlede udgifter ved selvforsikringsordningen i 2004 ca. 22,5 mio. kr. lavere end de budgetterede udgifter.

Tyveri mm. udgør en meget stor del af alle skader, som anmeldes til Folkekirkens Selvforsikringsordning - i 2004 ca. halvdelen af alle skader. Antallet af tyveriskader, fordelingen af dem mellem stifterne og de anslåede skadeudgifter fremgår af tabel 9-2.

Antallet af samtlige skader (inkl. tyveri mm.), fordelingen af dem mellem stifterne og de anslåede skadeudgifter fremgår af tabel 9-3.

Mange forsikringsskader afsluttes først endeligt i et senere regnskabsår end det, hvor skaden er opstået. Derfor er skadeudgifterne i de to tabeller ikke endeligt opgjorte udgifter vedrørende skaderne i 2004.

Tabel 9-2 Anmeldte skader Tyveri mm. 2004	Antal kirker	Antal skader	Antal skader pr. kirke	Udbetalte erstatninger	Hensættelser	Gns. udgift pr. skade
Københavns stift	122	36	0,30	162.513	504.023	18.515
Helsingør stift	165	88	0,53	1.332.436	962.366	26.077
Roskilde stift	338	110	0,33	882.604	1.232.671	19.230
Lolland-Falsters stift	109	43	0,39	452.495	496.078	22.060
Fyen	246	56	0,23	326.892	782.996	19.819
Aalborg stift	323	73	0,23	522.220	814.846	18.316
Viborg stift	292	42	0,14	335.564	444.211	18.566
Århus stift	351	102	0,29	764.287	1.022.770	17.520
Ribe stift	230	51	0,22	561.056	428.542	19.404
Haderslev stift	175	88	0,50	1.007.568	861.896	21.244
Hele landet	2.351	689	0,29	6.347.634	7.550.398	20.171

Tabel 9-3 Samtlige anmeldte skader i 2004	Antal kirker	Antal i stiftet	Antal skader pr. kirke	Udbetalte erstatninger	Hensættelser	Gns. udgift pr. skade
Københavns stift	122	61	0,5	280.295	740.559	16.735
Helsingør stift	165	178	1,08	2.755.666	2.962.719	32.126
Roskilde stift	338	175	0,52	1.123.005	2.271.808	19.399
Lolland-Falsters stift	109	80	0,73	832.207	1.272.410	26.308
Fyen	246	137	0,56	757.094	2.256.698	21.998
Aalborg stift	323	136	0,42	1.226.617	1.850.507	22.626
Viborg stift	292	101	0,35	1.333.202	2.261.844	35.595
Århus stift	351	172	0,49	1.257.868	2.319.790	20.800
Ribe stift	230	100	0,43	878.962	1.024.761	19.037
Haderslev stift	175	162	0,93	1.555.086	2.753.007	26.593
Ikke bogførte udbet. ¹				670.962	-670.962	
Hele landet	2.351	1302	0,55	12.670.962	19.043.141	24.358

¹ Skyldes, at der er en periodeforskydning mellem Alm. Brands udbetaling af skadeerstatninger og registreringen i fællesfondens bogholderi

Udligningstilskud

Fællesfonden yder tilskud til nedsættelse af det kirkelige ligningsbeløb i kommuner, hvor ligningsbeløbet er særligt stort i forhold til den skattepligtige indkomst for folkekirkens medlemmer i kommunen. Der blev i 2003 ydet i alt 98,4 mio. kr. i udligningstilskud. I 2004 blev der ydet 84,4 mio. kr. i udligningstilskud.

Det samlede beløb, der anvendes som udligningstilskud, må i henhold til lov om folkekirkens økonomi § 13 ikke overstige 12 % af landskirkeskatten i det år, som tilskuddet vedrører. På grund af fællesfondens generelle økonomiske situation er der i de seneste år blevet ydet mindre i udligningstilskud end det, der i økonomiloven er fastsat som maksimum. Udligningstilskuddet svarede i 2003 til knap 10,7 % af landskirkeskatten. I 2004 svarede udligningsbeløbet til knap 8,9 % af landskirkeskatten.

Udligningsordningen blev i sin nuværende form fastlagt i 1992. Tilskuddene er som hovedregel blevet fordelt i to puljer:

- ordinære udligningstilskud, der er fordelt efter objektive kriterier. Denne pulje har normalt omfattet ca. 85 % af den samlede udligningspulje
- ekstraordinære udligningstilskud, der er fordelt efter ansøgning, til kommuner, som har påpeget særlige behov.

Fordelingen af ordinære udligningstilskud har både i 2003 og 2004 været baseret på følgende kriterier:

1. Udskrivningsgrundlaget pr. kirke i kommunen skal være mindre end 50 % af landsgennemsnittet tre år tidligere.
2. Kommunens gennemsnitlige kirkeskatteprocent de seneste tre år skal være mindst 1,15 %.
3. Tilskuddet kan højst udgøre et beløb, der året før ville have medført en nedsættelse af kirkeskatteprocenten til 1,10. Endvidere udbetales ikke tilskud under 100.000 kr.
4. Herudover er der indbygget en trinvis progression i modellen, hvor udligningsniveauet afhænger af det lokale udskrivningsgrundlag pr. kirke i procent af landsgennemsnittet.

Fordelingen af ekstraordinære udligningstilskud er som nævnt sket efter ansøgning, men i praksis i øvrigt efter samme principper som fordelingen af ordinære udligningstilskud. Hertil kommer, at nogle ekstraordinære tilskud er ydet på grund af særlige forhold.

I 2004 blev der ikke generelt uddelt ekstraordinære udligningstilskud, men alene ydet et særligt tilskud til en enkelt kommune.

Fordelingen af udligningstilskud i 2003 og 2004 fremgår af tabel 10-1.

Tabel 10-1 Udligningstilskud	2003	2004
Ordinære udligningstilskud (t.kr.)	83.616	83.572
Antal kommuner, som fik ord. tilskud	64	71
Ekstraordinære udligningstilskud (t.kr.)	14.800	864
Antal kommuner, som fik ekstraord. tilskud	84	1
Samlet udligningstilskud (t.kr.)	98.416	84.436
Samlet antal kommuner, som fik tilskud	96	71

Diverse udgiftsposter og tilskud

Revision af lokale kasser

Fællesfonden dækker udgifterne til revision af såvel kirke- og præstegårdskasserne i sognene som provstiudvalgskasserne. De samlede udgifter til revision af de lokale kasser fremgår af tabel 11-1.

Stiftsøvrighederne indgår kontrakter med revisionsfirmaer om revision af kirke- og præstegårdskasserne.

Revisionsopgaven bliver udbudt sådan, at en kontrakt omfatter revisionen af samtlige kirke- og præstegårdskasser inden for et større område.

Kirkeministeriet ansætter revisorer til revision af provstiudvalgenes kasser.

Tabel 11-1: Revision af kirke- og provstiudvalgskasser (t. kr.)	2002	2003	Budget 2004	Regnskab 2004	Afvigelse i forhold til budget
	14.687	14.446	15.500	15.154	- 2,2%

Konsulentbistand

Fællesfonden dækker udgifter til konsulenter, som bliver bedt om udtalelser i forbindelse med behandling af en række sager ved kirker og kirkegårde. Fællesfondens udgifter til konsulentbistanden fremgår af tabel 11-2.

Det drejer sig om kirkegårds konsulenter samt konsulenter vedrørende orgler, klokker, varme anlæg samt

akustiske forhold (højttalere) i kirkerne.

Indtil 1. juli 2003 dækkede fællesfonden desuden udgifter til præstegårdskonsulenter samt bygningskonsulenter vedrørende præsteboliger. Udgifter til disse konsulenter finansieres nu af kirke- eller præstegårdskasserne.

Tabel 11-2: Konsulenter (t. kr.)	2002	2003	Budget 2004	Regnskab 2004	Afvigelse i forhold til budget
	4.852	3.100	3.361	2.595	- 22,8%

Specielle menigheder

Fællesfonden dækker udgifter i forbindelse med nogle specielle menigheder eller for særlige grupper af mennesker, som får en kirkelig betjening, der falder uden for folkekirkens almindelige sognestruktur. Det drejer sig om døvemenigheder, kirkelig betjening af hørehæmmede samt studentermenigheder. Udgifterne fremgår af tabel 11-3.

Der er fire døvemenigheder i Danmark: Døvemenigheden for København og Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm, Nordjyllands Døvemenighed, Midtjyllands Døvemenighed samt Døvemenigheden for Sønderjylland og Fyn. Der er for hver døvemenighed et menighedsråd, som består af døvepræsten samt seks valgte medlemmer. Menighedsrådene er ansvarlige for døvemenighedernes budgetter og regnskaber over for stiftsøvrighederne, men døvemenighederne har ikke som sognemenighederne en kirkekasse, der får indtægter i form af lokal kirkeskat.

Budgetoverskridelsen for døvemenighederne, som fremgår af tabel 11-3, skyldes at der efter aftale med Kirkeministeriet er afholdt udgifter i forbindelse med indsættelse af en ny døvepræst i Nordjylland, samt at

Kirkeministeriet i løbet af året gav tilsagn om at oprette en kordegnestilling ved menigheden i København.

Den kirkelige betjening af hørehæmmede er ikke organiseret som egentlige menigheder, men der er ansat to landsdelspræster for hørehæmmede (tunghørepræster), som betjener området henholdsvis øst og vest for Storebælt. Der er desuden et udvalg for hørehæmmede i hver af de to landsdele. Ud over de to landsdelspræster er der et stort antal sognepræster, som påtager sig opgaver i forbindelse med kirkelig betjening af hørehæmmede. Der holdes gudstjenester, møder og studiekredse, som er tilrettelagt for hørehæmmede, og der udgives desuden et kirkeblad for hørehæmmede.

Af fællesfonden ydes der tilskud til arbejdet i studentermenigheder, som findes ved 7 universiteter m.v. Størrelsen af tilskuddet til de enkelte menigheder afgøres af stiftsøvrigheden i det stift, hvor menigheden er beliggende, idet tilskuddet ydes inden for den samlede bevilling, som stiftet har til rådighed. Ud over tilskuddene til arbejdet i menighederne betaler fællesfonden lønnen til studenterpræsterne, der er ansat som specialpræster.

Tabel 11-3: Specielle menigheder (t. kr.)	2002	2003	Budget 2004	Regnskab 2004	Afvigelse i forhold til budget
Døvemenuigheder	2.980	2.813	2.582	3.042	17,8%
Kirkelig betjening af hørehæmmede	673	580	695	646	- 7,1%
Studentermenigheder ¹	2.322	1.741	-	1.547	-
I alt	5.975	5.135	3.277	5.234	59,7%

¹ Budget for studentermenigheder indgår som en del af den samlede bevilling til stifterne

Færøerne

Fællesfonden yder tilskud til Færøernes Stift. Udgiften fremgår af tabel 11-4.

For Færøernes Stift gælder ligesom for de 10 danske stifter, at staten dækker biskoppens løn fuldt ud og desuden dækker 40 % af lønnen til domprovsten og præsterne samt hele udgiften til pension til biskop, domprovst og præster.

Fællesfondens tilskud dækker 60 % af lønnen til domprovst og præster og øvrige udgifter i forbindelse med disse samt den fulde løn til en specialpræstestilling med en kvote på 90 %. Desuden dækker fællesfonden udgifterne ved stiftsadministrationen, mellemkirkeligt arbejde og provststudvalg.

Fællesfonden dækker endvidere udgifter ved præsteboliger, som i Danmark dækkes af de lokale kirkelige kasser.

Budgetoverskridelsen skyldes at udgifterne til præsteløn var underbudgetteret. Færøernes Stift fik derfor i løbet af året bevilget ekstra midler til dækning af disse udgifter.

Færinger betaler ikke landskirkeskat og bidrager derfor ikke til fællesfondens indtægter. Fællesfondens ydelser til Færøernes Stift kan derfor betegnes som et tilskud fra kirkeskatteyderne i Danmark.

Der har i de senere år efter ønske fra Færøerne været forhandlet om, at Hjemmestyret skal overtage ansvaret for folkekirken på Færøerne, herunder det økonomiske ansvar. Der er i foråret 2005 skabt lovgrundlag for en eventuel overdragelse af ansvaret for folkekirken til Hjemmestyret med lov af 24. juni 2005 om de færøske myndigheders overtagelse af sager og sagsområder.

Tabel 11-4: Færøerne (t. kr.)	2002	2003	Budget 2004	Regnskab 2004	Afvigelse i forhold til budget
	6.295	9.227	8.678	9.026	4,0%

Anvendt regnskabspraksis

Fællesfonden bestyres af stiftsøvrighederne efter bestemmelser fastsat af kirkeministeren, jf. § 10 i lov om folkekirkens økonomi. Ifølge § 17, stk. 1, i samme lov aflægges stiftsøvrighederne regnskab for fællesfonden efter bestemmelser fastsat af kirkeministeren.

Ifølge § 4, stk. 3, i Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 432 af 24. maj 1996 om budget- og regnskabsvæsen for fællesfonden m.v. udarbejdes årsregnskaberne under hensyntagen til tilgodehavender, forudbetalte og skyldige beløb m.v., så regnskabet giver et retvisende billede af indtægter og udgifter i det pågældende år samt af aktiver og passiver ved årets udløb.

Det konsoliderede regnskab er udarbejdet med udgangspunkt i Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 432 af 24. maj 1996. Fællesfondens regnskab vil fra 1. januar 2005 være underlagt de statslige regnskabs- og disponeringsregler, og regnskab 2004 er tilnærmelsesvis aflagt i henhold til disse regler. Der er dog ikke foretaget hensættelser til skyldige feriepenge og skyldigt over-/merarbejde, ligesom der ikke er afskrevet på fællesfondens aktiver bortset fra indkøbt IT-udstyr.

Ministeriet har ændret regnskabspraksis i 2004 med hensyn til fællesfondens hensættelser samt behandling af fællesfondens lån. Der er således i 2004 udgiftsført og hensat midler til bevilgede, men ikke udbetalte tilsagn på reservefonden og ministerens rådighedssum. Herudover er hensatte beløb til endnu ikke udbetalte erstatninger vedrørende Folkekirkens Forsikrings- og Selvforsikringsordning revurderet, hvilket har medført en ekstraindtægt. Den tidligere praksis med at indtægtsføre låneoptag, samtidig med at afdrag blev udgiftsført, er ændret, således at låneoptag nu kun vises i balancen. Ændringerne i regnskabspraksis ville have medført en forbedring af resultatet i 2003, og en deraf afledt forbedring af fællesfondens egenkapital.

Konsolidering

Det konsoliderede regnskab for fællesfonden omfatter regnskaberne for de 10 stiftsøvrigheder.

Der foretages eliminering af eventuelle interne indtægter og udgifter samt andre mellemværender.

Resultatopgørelsen

Fællesfondens *udgifter* går hovedsagligt til dækning af præsters og provsters løn. Der er ikke hensat midler til dækning af optjent ferie samt oparbejdet mer-/overarbejde.

Udgifterne til IT fremgår som én sumpost i det konsoliderede driftsregnskab. Et mere detaljeret driftsregnskab fremgår af noterne til regnskabet. IT-regnskabet er udarbejdet i henhold til de nye statslige regler om

omkostningsbaserede regnskabsprincipper. Der er dog ikke hensat midler til imødegåelse af forpligtelser i forbindelse med optjent ferie samt oparbejdet mer-/overarbejde.

Der er indgået aftaler om finansiel leasing af forskelligt IT-udstyr. Betalte ydelser i 2004 fremgår af noterne til regnskabet og er opdelt i afdrag, moms og renter. Opdelingen er foretaget på baggrund af en af leasingyder oplyst rentesats. Der foretages afskrivninger på diverse edb-anskaffelser og på servere. Aktiverne har en forventet levetid på 3 år, og afskrivningerne foretages lineært for hvert enkelt aktiv.

Færøernes Stift får et årligt tilskud fra fællesfonden. Driftsregnskabet for Færøernes Stift medtages ikke i fællesfondens konsoliderede regnskab, men fremgår som ét nettobeløb under tilskud. Fællesfondens driftsregnskab vedrørende Færøerne fremgår som en note.

Færøernes aktiver og passiver fremgår ikke af fællesfondens konsoliderede regnskab. På grund af væsentlig usikkerhed omkring værdiansættelsen af fællesfondens ejendomme på Færøerne i forbindelse med et færøsk ønske om at overtage folkekirken er disse ikke optaget i fællesfondens konsoliderede balance.

Folkekirkelige institutioner, herunder kirkemusikskoler og andre uddannelsesinstitutioner, konsolideres ikke sammen med fællesfondens regnskab, men behandles som tilskudsvirksomheder.

Afdrag på fællesfondens lån blev tidligere udgiftsført over driftsregnskabet. I 2004 er denne praksis ændret, så lån nu opføres i balancen, og afdrag herpå har ikke indflydelse på driftsregnskabet.

Finansielle poster. Fællesfonden afholder renteudgifter til kapitalejere (menighedsråd) i forbindelse med disses indlån blandt stiftsmidlerne. Samtidig opbeholder fællesfonden alle indtægter og afholder alle udgifter i forbindelse med placering af indlånene. Et positivt provenu indtægtsføres, mens et negativt provenu udgiftsføres. Eventuelle urealiserede kurstab opgøres som forskellen mellem købskurs og kurs pari og anføres i noten vedrørende de finansielle poster. Rentetilskrivning er den 11. juni og den 11. december. Der foretages ikke hensættelser vedrørende rentetilskrivningen i perioden fra 11. december til årets udgang.

IT-kontorets finansielle poster indgår som en del af regnskabet for IT. Finansielle poster vedrørende Færøernes Stift indgår ikke i fællesfondens regnskab.

Balancen

Varelageret omfatter IT-kontorets varelager til videre salg og eget forbrug og er værdiansat til kostpris efter FIFO-princippet (First In First Out).

Periodeafgrænsningsposter omfatter hovedsageligt forudbetalt løn og forudbetalt landskirkeskat.

Ejendomme er værdiansat til den offentlige ejendoms-værdi, og der afskrives ikke på disse. I løbet af året er der ikke foretaget nedskrivninger. Fællesfondens ejendomme i Løgumkloster, der huser Teologisk Pædagogisk Center, er optaget på balancen i 2004.

IT-aktiver omfatter en aktiveret ombygning af lejede lokaler, der huser Kirkeministeriets IT-kontor, samt fællesfondens IT-udstyr. Ombygningen afskrives lineært over 44 måneder, mens IT-udstyret har en forventet levetid på 3 år.

Forsikringshensættelser er estimerede udgifter til dækning af erstatninger vedrørende tingskader, der ikke er udbedrede ved årets udgang. Estimaterne er baseret på den gennemsnitlige skadesudgift pr. skade i løbet af perioden fra 1999 til og med 2003.

Fællesfondens lån i stiftsmidlerne. Lånene forrentes med 4 % p.a. med rentetilskrivning den 11. juni og 11. december.

Leasing. IT-kontoret har indgået 54 aftaler om finansiel leasing af forskelligt IT-udstyr. Aftalerne er optaget

som et aktiv, der modsvares af et tilsvarende passiv i fællesfondens konsoliderede balance. Aktiv-/passivposten er værdiansat som den tilbagediskonterede værdi af restydelse pr. 31.12.2003 med fradrag af betalte afdrag i 2004, med tillæg af moms og beregnet rentebyrde i restløbetiden. På grundlag af oplysninger fra leasingyder er aktiv/passivposten nedskrevet med ca. 1,9 mio. kr. Nedskrivningen fremgår ikke af driftsregnskabet. Rentedelen af den samlede forpligtelse er beregnet ud fra den sidst oplyste rentesats fra leasingyder.

Fællesfondens egenkapital udgøres af egenkapitalen primo tillagt årets resultat samt forskydninger i balancen. Årets resultat er anvendt til konsolidering af egenkapitalen. Stifter og IT-kontoret har dog fået tilladelse til delvist at videreføre uforbrugte bevillinger for i alt 3,3 mio. kr.

Fællesfondens reservefond er opløst ved udgangen af 2004, da fællesfondens egenkapital som helhed er negativ. Opløsningen er gennemført som en ompostering i egenkapitalen.

Årsregnskabet 2004

Resultatopgørelse

Note		2003 Regnskab	2004 Regnskab
1	Indtægter	924.278.000	955.279.564
2	Løn m.v. - præster og provster	467.523.628	482.398.461
	Godtgørelser	28.844.035	29.429.180
	Pension	61.872.667	65.318.846
3	Stiftsadministration	60.705.659	62.521.865
4	Øvrige udgifter	20.045.361	21.522.606
5	IT	94.399.000	83.484.745
6	Folkekirkens institutioner	43.924.305	43.072.556
7	Folkekirkens fællesudgifter	4.212.723	3.615.140
8	Folkekirkens forsikring	61.436.957	48.524.298
9	Tilskud	17.187.136	16.408.708
	Driftsudgifter I alt	860.151.471	856.296.405
	Driftsresultat	64.126.529	98.983.159
10	Afskrivninger	1.617.132	
	Udligningstilskud	98.416.008	84.436.000
	Resultat før finansielle poster	-35.906.611	14.547.159
11	Finansielle poster	50.088.000	19.226.212
	Årets resultat	14.181.389	33.773.370

Balance

Note		31.12.2003	31.12.2004
	Aktiver		
	Omsætningsaktiver		
	Likvide midler	65.829.213	55.540.988
12	Varelager		2.385.236
	Periodeafgrænsninger		34.459.978
	Restancer og tilgodehavender	19.082.000	19.459.878
	Omsætningsaktiver i alt	84.911.213	111.846.080
	Anlægsaktiver		
13	Ejendomme	87.024.200	92.690.000
	Leasede aktiver	83.778.188	58.004.164
14	Andre IT-aktiver		2.217.728
15	Udlån	485.000	345.000
	Anlægsaktiver i alt	171.287.388	153.256.892
	Aktiver i alt	256.198.601	265.102.972
	Passiver		
	Kortfristet gæld		
	Skyldige omkostninger	38.811.610	34.768.890
19	Hensat til tilsagn, reservefond		2.067.466
7	Hensat til tilsagn, ministerens rådighedssum		129.525
	Periodeafgrænsninger	31.936.786	45.029.455
16	Forsikringshensættelser	32.161.806	35.021.917
	Kortfristet gæld i alt	102.910.202	117.017.254
	Langfristet gæld		
17	Fællesfondens lån i stiftsmidlerne	108.894.872	94.161.275
18	Restgæld på leasingaftaler	83.778.188	58.004.164
	Langfristet gæld i alt	192.673.060	152.165.439
19	Egenkapital	-39.384.661	-4.079.721
	Passiver i alt	256.198.601	265.102.972

Noter

1 Indtægter

Fællesfondens indtægter hidrører fra landskirkeskatten samt øvrige indtægter, herunder huslejeindtægter fra biskopperne.

	Regnskab 2003	Regnskab 2004
Landskirkeskat	923.222.000	953.710.000
Øvrige indtægter	1.056.000	1.569.564
Indtægter i alt	924.278.000	955.279.564

2 Præster og provster

Fællesfonden afholder 60% af udgifterne til præsters og provsters løn, mens staten afholder de resterende 40%. 100% af udgiften til specialpræsters løn afholdes af fællesfonden.

	Regnskab 2003	Regnskab 2004
Præster og provster	430.752.241	450.671.341
Særpræster	36.771.387	31.727.120
Præsteløn i alt	467.523.628	482.398.461

3 Stiftsadministration

Udgifter under stiftsadministration vedrører stiftspersonalets løn og stiftsadministrationernes drifts- og anlægsudgifter. Herudover afholdes der udgifter under institutioner til bl.a. stiftsudvalg vedrørende økonomi, mellemkirkelige stiftsudvalg, studentermenigheder og den gejstlige betjening af Rigshospitalet.

	Regnskab 2003	Regnskab 2004
Løn	40.674.767	41.472.962
Administration	17.496.634	18.708.684
Institutioner	2.534.258	2.340.219
Stiftsadministration i alt	60.705.659	62.521.865

4 Øvrige udgifter

Provstirevision

Provstirevision omfatter udgifter til revision af de lokale kirkelige kasser samt udgiften til revision af provstiuudvalgs-kasserne. Stifterne indgik 4 årlige aftaler vedrørende revisionen af kirke- og præstegårdskasser i 2000 og 2001. Alle aftalerne indeholdt en mulighed for forlængelse i op til 2 år fra udløb. I 6 af 10 stifter er kontrakterne udløbet i 2004, mens de øvrige aftaler udløber i 2005. Alle 6 stifter har forlænget aftalerne i yderligere 2 år.

Konsulenter

Fællesfonden afholder udgifter til sagkyndig bistand i forbindelse med arbejder vedrørende kirker og kirkegårde. Der afholdes bl.a. udgifter til varmekonsulent, orgelkonsulent, klokkekonsulent, højtaler og teleslyngekonsulent og kirkegårdskonsulenter.

Undervisningsministeriet

Fællesfondens lønudbetaling vedrørende præster har i 2004 været outsourcet til Undervisningsministeriet. Fællesfonden betaler et årligt gebyr for Undervisningsministeriets service. I 2003 betalte fællesfonden 540.000 kr. for ydelsen. Beløbet blev i 2003 udgiftsført under posten: "Folkekirkens fællesudgifter", jf. **note 7**.

Kirkeministeriets konsulentbistand

Kirkeministeriets konsulentbistand omfatter udgifter til løn- og sekretariatsbistand i forbindelse med, at medarbejdere i Kirkeministeriet løser en række opgaver for fællesfonden. Forhøjelsen fra år 2003 til 2004 skyldes insourcing af ekstern konsulentbistand.

	Regnskab 2003	Regnskab 2004
Provstirevision	14.445.500	15.154.285
Konsulenter	3.099.861	2.594.821
Undervisningsministeriet		673.500
Kirkeministeriets konsulentbistand	2.500.000	3.100.000
Øvrige udgifter i alt	20.045.361	21.522.606

5 IT-regnskab

Kirkeministeriets IT-kontor varetager administrationen af folkekirkens IT, herunder kirkenettet med ca. 3.400 brugere og 2.800 arbejdspladser på hen ved 2.300 installationssteder. Driften af kirkenettet, herunder DNK, finansieres delvis af fællesfonden og delvis via egenbetaling af institutionerne (herunder Kirkeministeriet). IT-kontoret beskæftiger 19 årsværk. IT-regnskabet er en særskilt regnskabskreds under fællesfonden, der konsolideres via Lolland-Falsters Stift.

		Regnskab 2004
a) Indtægter		14.880.787
	IT-kontoret, løn	9.128.315
	IT-kontoret, drift	3.139.719
	Telefon og datakommunikation	15.422.237
b) Øvrige driftsudgifter		44.726.538
	Driftsudgifter i alt ekskl. leasing	72.416.809
c) Leasingudgifter		23.738.822
	Driftsudgifter i alt	96.155.631
	Resultat før finansielle poster	81.274.844
d) Finansielle poster		1.570.990
	Resultat før afskrivninger	82.845.834
e) Afskrivninger		638.911
	Resultat (nettoudgift)	83.484.745

a) *Indtægter*

Indtægterne stammer fra institutionernes delvise betaling for datalinjer til kirkenettet samt driftsudgifter. Herudover varetager IT-kontoret levering af PC-udstyr til menighedsråd, der bortset fra DNK-udstyr, finansieres via egenbetaling.

b) *Øvrige driftsudgifter*

Posten omfatter udgifter til infrastruktur og datakommunikation, applikationer, ramme- og standardsystemer, dataudgifter samt øvrige driftsudgifter.

c) *Leasingudgifter*

Der er indgået 54 aftaler om leasing af udstyr. Renten er variabel, og aftalerne udløber i perioden fra 2006 til 2008. Afdraget er beregnet på baggrund af en af Nordea Finans A/S oplyst rentesats pr. 1. april 2005 på 2,9855%.

Afdrag	18.698.473
Moms	5.040.349
Leasingudgifter	23.738.822

d) *Finansielle poster*

Da IT-kontoret er en særskilt regnskabskreds i SØS, er de finansielle poster udskilt fra fællesfondens finansielle poster og overført til IT-regnskabet. Renteudgiften vedrørende leasing er beregnet i henhold til en af Nordea Finans A/S oplyst rentesats pr. 1. april 2004 på 2,9855%

Renteindtægter	77.390
Renteudgifter	160.253
Renteudgifter vedrørende leasing	1.449.124
Gebyrer vedrørende leasing	38.443
Bankgebyrer	560
Finansielle poster i alt	1.570.990

e) *Afskrivninger*
Se **note 14**

6 **Folkekirkens institutioner**

Døve og hørehæmmede

Fællesfonden afholder udgifter til løn og administration i døvemenighederne i København, Aalborg, Århus og Haderslev samt udgifterne vedrørende de hørehæmmede.

	Regnskab 2003	Regnskab 2004
Døvemenigheder	2.218.776	2.352.650
Døvepræster	594.527	689.121
Døve i alt.	813.303	3.041.771
Udvalg for hørehæmmede	416.000	367.697
Præster for hørehæmmede	164.052	277.916
Hørehæmmede i alt	580.052	645.613
Døve og hørehæmmede i alt	3.393.355	3.687.384

Kirkemusikskoler

Kirkemusikskolerne modtager et årligt tilskud fra fællesfonden til delvis dækning af skolernes løn- og administrationsudgifter. Resten af skolernes udgifter finansieres via elevernes brugerbetaling.

	Regnskab 2003	Regnskab 2004
Vestervig	4.911.500	4.941.472
Løgumkloster	5.577.000	5.606.976
Sjælland	4.911.500	4.911.492
Kirkemusikskoler i alt	15.400.000	15.459.940

Uddannelse og efteruddannelse af præster

Fællesfonden giver et årligt tilskud til bestyrelsen for Folkekirkens Uddannelsesinstitutioner for Præster, der forestår fordelingen af bevillingen til uddannelses- og efteruddannelsesinstitutionerne. Pastorseminaret i København og Præsternes efteruddannelse udgør fra 2004 en regnskabskreds. Fællesudgifterne omfatter udgifterne til en PhD-studerende samt bestyrelsesudgifter.

	Regnskab 2003	Regnskab 2004
Pastorseminaret Århus	3.394.000	3.649.140
Pastorseminaret i København	3.500.000	6.966.540
Præsternes efteruddannelse	4.093.116	
Folkekirkens pædagogiske institut	11.929.471	11.500.320
Uddannelsesinstitutionernes fællesudgifter	822.946	750.379
Uddannelse og efteruddannelse af præster i alt	23.739.533	22.866.379

Øvrige institutioner

Graveruddannelsen og kirketjeneruddannelsen foregår i AMU-systemet, men fællesfonden afholder udgifterne til transport og ophold for en timelærer, der underviser på graveruddannelsen, samt udgiften til kursusledere, vikarer for disse og til gæstelærere på kirketjeneruddannelsen.

	Regnskab 2003	Regnskab 2004
Kordegneuddannelse	1.182.996	881.284
Graveruddannelse	4.975	14.187
Kirketjeneruddannelse	203.446	163.382
Øvrige institutioner i alt	1.391.417	1.058.853
Folkekirkens institutioner i alt	43.924.305	43.072.556

7 Folkekirkens fællesudgifter

Kirkeministerens rådighedssum

Ifølge økonomilovens §11, stk. 3 kan kirkeministeren anvende op til 200.000 kr. af den årlige renteindtægt af præsteembedernes kapitaler til støtte af projekter med kirkelige formål. Der er ikke tidligere hensat midler til imødegåelse af tidligere års forpligtelser, hvorfor den samlede omkostning, der udgiftsføres i 2004 bliver højere end 200.000 kr. Det skønnes ikke at være væsentlige forpligtelser fra før år 2000, og der hensættes derfor kun til forpligtelser fra dette år. Skulle det vise sig at være forpligtelser fra år 1999, vil disse blive afholdt over posten "Øvrige fællesudgifter".

Udbetalt vedrørende perioden 2000 - 2003	55.000	
Udbetalt vedrørende 2004	28.000	83.000
Hensættelser til kommende år vedrørende 2000 - 2003	96.525	
Hensættelser til kommende år vedrørende 2004	33.000	129.525
Kirkeministerens rådighedssum i alt		212.525

Tilskud til Kirkeministeriet

Posten omfatter betaling for Undervisningsministeriets varetagelse af lønudbetaling, som i 2004 er udgiftsført under fællesfondens øvrige udgifter, jf. **note 4**.

	Regnskab 2003	Regnskab 2004
<i>Samlet oversigt</i>		
Kodaafgift	1.287.925	1.313.732
Nationalmuseet	563.200	398.693
Kirkeministerens rådighedssum	20.000	212.525
Øvrige fællesudgifter	1.801.598	1.690.190
Tilskud til Kirkeministeriet	540.000	
Folkekirkens fællesudgifter i alt	4.212.723	3.615.140

8 Folkekirkens forsikring

Folkekirkens Forsikrings- og Selvforsikringsordning omfatter en tingskadeforsikring, en arbejdsskadeforsikring og en ansvarsforsikring. Arbejdsskade- og ansvarsforsikringen er tegnet i Alm. Brand, mens fællesfonden har været selvforsikrende for så vidt angår tingskade siden 1. januar 2004. Tingskadeforsikringen bliver administreret af Alm. Brand.

Præmie

Præmien for arbejdsskadeforsikringen og ansvarsforsikringen udgør 16.485.142 kr. I de tidligere aftaler med Alm. Brand var indbygget en skadebonus, der skulle være blevet udbetalt ved udgangen af hvert skadeår. Denne del af aftalen har ikke været effektueret, og den samlede skadebonus for årene 2001 - 2003 er fratrukket i præmien for 2004.

	Regnskab 2003	Regnskab 2004
Præmie - arbejdsskade	8.922.417	14.052.010
Præmie - ansvar	2.340.675	2.433.132
Skadebonus - tingskade		-644.370
Skadebonus - ansvar		-886.711
Præmie i alt	11.263.092	14.954.061

Administration

Administrationsgebyret omfatter administration af tingskadeforsikringen. Betalingen omfatter skadesbehandling af 2.000 skader. For skader udover 2.000 stk. betales et administrationsgebyr på 1.300 kr. pr. skade ekskl. moms. Pr. 31.12.2004 var der registreret 1.302 skader. Tallet kan ændre sig lidt, da der kan ske efteranmeldelser af skader. Det vurderes ikke at være nødvendigt at hensætte midler til betaling af administrationsudgifter vedrørende skadesbehandling.

	Regnskab 2003	Regnskab 2004
<i>Erstatninger</i>		
Udbetalt	11.103.981	12.000.000
Hensættelser	14.215.417	19.714.102
Erstatninger i alt	25.319.398	31.714.102

Regulering af forsikringshensættelser

Forsikringshensættelser	14.215.417	19.714.102
Regulering hensættelser i perioden 2000 - 2003 (se note 16)		-1.858.878
Hensættelser i alt	14.215.417	17.855.224

Samlet oversigt

Præmie - tingskade	22.450.000	
Præmie - arbejdsskade og ansvar	11.263.092	14.954.061
Administration	2.080.000	3.250.000
Erstatninger	25.319.398	31.714.102
Regulering af forsikringshensættelser		-1.858.878
Forsikringskonsulenter	324.463	465.013
Folkekirkens forsikring	61.436.953	48.524.298

9 Tilskud

Færøerne

Bevillingen til Færøerne bliver i fællesfondens regnskab behandlet som et tilskud. På grund af bankkrisen på Færøerne i starten af '90-erne overføres bevillingen til drift af stiftsadministrationen og løn til stiftspersonalet ratevis fra Københavns Stift. Præsteløn og løn til stiftspersonalet udbetales via SLS, hvorefter Københavns Stift refunderer fællesfondens andel af præstelønnen, mens Færøernes Stift refunderer lønnen til stiftspersonalet. Herudover indgår diverse indtægter til Færøernes Stift i fællesfonden i Københavns Stift, ligesom udgifterne afholdes over Københavns Stift. Færøernes Stifts finansielle poster indgår ikke i fællesfondens samlede finansielle poster.

	Regnskab 2003	Regnskab 2004
Indtægter		
Refusion af præsters befordring vedr. 2003	65.530	70.229
Refusion af præsters befordring vedr. 2004		143.758
Lønrefusion		10.700
Tiendeafløsning	19.000	19.000
Bolig-/varmebidrag	26.898	27.488
For meget udbetalt løn		13.310
Indtægter i alt	111.428	284.485

Udgifter		
Præsteløn	5.166.396	5.540.408
Stiftsadministration	4.125.000	3.735.000
Diverse vedrørende 2003	47.169	35.000
Udgifter i alt	9.338.564	9.310.408
Færøerne i alt	9.227.136	9.025.923
<i>Samlet oversigt</i>		
Færøerne	9.227.136	9.025.923
Det mellemkirkelige Råd	4.866.000	4.866.000
Skt. Petri	1.043.000	1.043.004
Forsøgsprojekter	823.176	118.970
Folkekirke og religionsmøde	711.404	731.800
Øvrige	516.420	623.011
Tilskud	17.187.136	16.408.708

10 Afskrivninger

Fællesfondens låneoptag blev tidligere indtægtsført og udgiftsført i takt med afdragene. Ved udarbejdelsen af årsregnskabet for 2003 ændrede man regnskabspraksis, således at fællesfondens lån i fremtiden vil fremgå af balancen. Samtidig med regnskabsændringen forværedes egenkapitalen. Foretagne afskrivninger (afdrag) i 2003 blev dog ikke rettet i regnskabet. Den manglende rettelse medførte, at resultatet for 2003 var 1,6 mio. kr. lavere, end det burde være, og reguleringen i egenkapitalen på grund af regnskabsændringen 1,6 mio. kr. lavere end den burde.

11 Finansielle poster

Ifølge økonomilovens § 14, stk. 1 oppebærer fællesfonden renter og udbytte af præsteembedernes kapitaler. Ifølge samme lov § 14, stk. 2 forrenter fællesfonden de af kirkernes kapitaler (primært gravstedskapitaler), der bestyres af stiftsøvrigheden, med en årlig rente, der fastsættes af kirkeministeren, til fordel for vedkommende kirke. Samtidig oppebærer fællesfonden de samlede renteindtægter af kirkernes kapitaler, der bestyres af stiftsøvrigheden. Et eventuelt positivt renteprovenu tilfalder fællesfonden som en driftsindtægt, mens et negativt renteprovenu finansieres af fællesfonden. Ifølge § 8, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 971 af 2. december 2003 om bestyrelse af kirkernes og præsteembedernes kapitaler forrentes kirkernes kapitaler med 4%.

De af kirkernes kapitaler, der ikke er udlånt, skal under hensyntagen til nødvendig likviditet placeres med henblik på sikker anbringelse og bedst mulig forrentning i sådanne obligationer eller investeringsbeviser, i hvilke fondes midler kan anbringes. De finansielle indtægter ved placeringen indtægtsføres i fællesfonden.

Fællesfondens finansielle poster opgøres som en konsolidering af de 10 stifters stiftsmiddelregnskaber. IT-kontorets finansielle poster er fratrukket opgørelsen og fremgår af IT-regnskabet, jf. **note 5**.

Kursregulering er opgjort som forskellen mellem købskursen og kurs pari udgør 23,6 mio. kr. Dette beløb skal afholdes af/oppebæres af fællesfonden, hvis det realiseres.

	Regnskab 2003	Regnskab 2004
Renteindtægter	151.258.828	150.343.009
Renteudgifter	116.091.270	123.309.973
Kursgevinster	18.172.798	
Kurstab		2.571.492
Øvrige finansielle udgifter	3.251.883	5.235.332
Finansielle poster	50.088.473	19.226.212

Stiftsmidlernes balance

Aktiver

Likvide midler	276.005.914	147.044.138
Udlån, kirker	1.173.838.618	1.201.644.028
Udlån, embeder	332.193.764	345.948.759
Udlån, øvrige	133.251.056	115.449.180
Obligationer	1.444.762.049	1.730.320.373
Tilgodehavender	1.794.534	1.682.292
Aktiver i alt	3.361.845.935	3.542.088.770

Passiver

Indlån, kirker	2.999.415.052	3.188.363.046
Indlån, embeder	369.330.911	360.811.819
Indlån, andre stifter	21.000.000	16.500.000
Kursregulering	-27.900.029	-23.586.095
Passiver i alt	3.361.845.934	3.542.088.770

12 Varelager

Fællesfondens varelager omfatter IT-udstyr til eget forbrug og til videresalg. Varelageret opgøres til kostpris efter FIFO-princippet.

Beholdning primo	0
Tilgang	5.401.987
Afgang	3.016.751
Beholdning ultimo	2.385.236

13 Ejendomme

Fællesfondens ejendomme værdisættes til den senest kendte offentlige ejendomsværdi forud for regnskabsafslæggelsen. I 2004 er fællesfondens ejendomme i Løgumkloster, der anvendes af Teologisk Pædagogisk Center optaget på balancen i 2004. Ejendomsværdien indgår også som en del af egenkapitalen, jf. **note 19**.

	Regnskab 2003	Regnskab 2004
Bispeboliger / stiftskontorer	87.024.200	87.410.000
Teologisk Pædagogisk Center		5.280.000
Ejendomme i alt	87.024.200	92.690.000

14 Andre IT-aktiver

Udover aktivering af IT-kontorets ombygning af lejede lokaler omfatter posten aktiveret IT-udstyr. IT-udstyr afskrives over 3 år. Ombygningen afskrives over 44 måneder.

	Ombygning	IT-udstyr	I alt
Primo	1.524.000	0	1.524.000
Tilgang	0	1.332.639	1.332.639
Afgang	0	0	0
Årets afskrivninger	508.000	130.911	638.911
Ultimo			2.217.728

15 Udlån

Københavns og Haderslev stifter har bevilget lån fra reservefonden. Haderslev Stift lånte i 1991 Løgumkloster Kirkekemusikskole 2,1 mio. kr. Lånet er rentefrit med en løbetid på 15 år. Lånet vil være indfriet ved udgangen af 2006. I forbindelse med opløsningen af reservefonden, jf. **note 19**, vil lånet i Københavns Stift blive krævet indfriet.

16 Forsikringshensættelser

Forsikringshensættelserne er estimerede udgifter til dækning af endnu ikke færdigt udbedrede skader fra tidligere år. Opgørelserne for 2000-2003 er foretaget af forsikringsordningens administrator, Alm. Brand, mens hensættelserne vedrørende 2004 bygger på den gennemsnitlige skadesudgift pr. skade i de foregående år. Hensættelsen i år 2000 vedrører brandskaden i ejendommen beliggende på Torvet 13.

	Primo	Regulering	Ultimo
Hensættelser vedrørende 2000	12.785.247	-1.293.565	11.491.682
Hensættelser vedrørende 2001	-112.100	188.835	76.735
Hensættelser vedrørende 2002	1.611.674	-1.329.498	282.176
Hensættelser vedrørende 2003	2.881.872	575.350	3.457.222
Hensættelser vedrørende 2004			19.714.102
Hensættelser i alt		-1.858.878	35.021.917

17 Fællesfondens lån i stiftsmidlerne

Til styrkelse af fællesfondens likviditet optog fællesfonden i 2001 tre 4% lån i stiftsmidlerne i Viborg Stift på henholdsvis 5 mio. kr. og 2 gange 25 mio. kr. Løbetiden blev aftalt til 9 år, således at lånene ville være indfrieede i 2010. I 2003 blev der af Viborg Stift bevilget rente og afdragsfrihed, så lånene vil være indfrieede ved udgangen af juni måned i 2011. I 2004 optog fællesfonden yderligere likviditetsslån på i alt 39 mio. kr. i stiftsmidlerne i 8 stifter. Lånene forrentes med 4% og forfaldt til betaling den 2. februar 2005.

	Regnskab 2003	Regnskab 2004
Fællesfondens lån i Viborg Stift	48.888.889	42.777.778
Fællesfondens øvrige lån	43.000.000	39.000.000
Stifternes lån i stiftsmidlerne	17.005.983	12.383.497
Fællesfonden samlede lån i stiftsmidlerne	108.894.872	94.161.275

18 Restgæld på leasingaftaler

Der er indgået 54 leasingaftaler med Nordea Finans A/S. Renten er variabel og aftalerne udløber i perioden fra 2006 til 2008. Gældsforpligtelsen er opgjort som den tilbagediskonterede restgæld pr. 31.12.2003, som oplyst af Nordea Finans, med fradrag af betalte afdrag i 2004. I 2003 blev leasingforpligtelsen opgjort som de sidst betalte ydelser i 2002 ganget med antallet af restydelser i aftalernes løbetid. Den ændrede opgørelsesmetode har medført en værdiregulering af den samlede forpligtelse, der modsvares af en tilsvarende regulering af anlægsaktiverne. Den beregnede fremtidige rentebyrde er opgjort på baggrund af en af Nordea Finans oplyst rentesats pr. 01.04.2005 på 2,9855%.

Udover IT-udstyr, som er finansieret via finansiel leasing har to stifter indgået aftaler om operationel leasing. Den samlede forpligtelse er opført både som et passiv og som et aktiv.

	Regnskab 2003	Regnskab 2004
Leasede IT-aktiver incl. moms	83.623.000	58.396.611
Værdiregulering		2.326.031
Leasede IT-aktiver incl. moms efter værdiregulering		56.070.580
Beregnet rentebyrde over restløbetiden		1.719.068
Leasede IT-aktiver i alt		57.789.648
Øvrige leasede aktiver (operationel leasing)	155.188	214.516
Leasingforpligtelse i alt	83.778.188	58.004.164

19 Egenkapital

Over en årrække har fællesfonden haft negative driftsresultater. Dette har medført, at fællesfondens egenkapital ved udgangen af 2003 var negativ. Ministeriet har derfor valgt at opløse reservefonden. Opløsningen er gennemført som en ompostering i egenkapitalen. I forbindelse med opløsningen er der hensat 2,1 mio. kr. til allerede bevilgede, men endnu ikke udbetalte tilskud fra reservefonden.

I forbindelse med udarbejdelsen af regnskabet for 2004, er ejendommene, der huser Teologisk Pædagogisk Cen-

ter i Løgumkloster, optaget på fællesfondens balance i 2004. Ejendommene er optaget til den offentlige ejendomsvurdering. Aktiveringen er også omtalt under **note 13**.

	Regnskab 2003	Regnskab 2004
Egenkapital primo	-36.137.000	-39.384.661
a) Årets resultat	14.181.389	33.773.370
Regulering pga. ændret regnskabspraksis	-15.946.381	
b) Udbetalt af reservefonden i året	-1.766.869	-2.066.763
Hensat til tilsagn om tilskud fra reservefonden		-2.067.466
c) Regulering af værdien af fællesfondens ejendomme	284.200	5.665.800
Egenkapital ultimo	-39.384.661	-4.079.721
a) <i>Disponering af årets resultat</i>		
Ministeriet har godkendt, at stifter og IT-kontoret viderefører uforbrugt bevilling helt eller delvist til næste budgetår. Det samlede beløb, der videreføres til regnskabsåret 2005 er på 3,3 mio. kr.		
Årets resultat		33.773.369
Roskilde Stift	30.000	
Viborg Stift	339.188	
Århus Stift	150.000	
Ribe Stift	218.406	
Haderslev Stift	95.000	
Videreført uforbrugt bevilling i stifter og institutioner	832.594	
Videreført uforbrugt bevilling i IT-kontoret	2.490.000	3.322.594
Årets resultat videreført til næste år		30.450.775
b) <i>Opløsning af reservefonden</i>		
Fællesfondens reservefond opløses ved en ompostering i egenkapitalen. Samtidig hensættes midler til imødegåelse af allerede indgåede, men endnu ikke udbetalte tilsagn.		
Reservefond primo		34.471.131
Udbetalt i året		-2.066.763
Hensættelse til fremtidige forpligtelser		-2.067.466
Reservefond til opløsning		30.336.902
Overført til fri egenkapital		30.336.902
Reservefond efter opløsning		0
c) <i>Fællesfondens ejendomme</i>		
Værdi primo		87.024.200
Tilgang		5.280.000
Afgang		0
Værdi før op-/nedskrivninger		92.304.200
Opskrivninger		385.800
Nedskrivninger		0
Værdi før afskrivninger		92.690.000
Afskrivninger		0
Værdi ultimo		92.690.000

20 **Eventualforpligtelser**

Roskilde Stifts stiftsadministration har til huse i lejede lokaler. På grund af et krav om en væsentlig husleje-forhøjelse, der skyldes en forkert opmåling af det lejede areal, forhandler Kirkeministeriet i øjeblikket med udlejer (Slots- og Ejendomsstyrelsen) om indgåelse af en ny aftale.